

ՏՐԱԴՎԱԾԻ DEGHEGADOU

Հրատարակութիւն Գահիրէի Հ.Բ.Հ.Մ.ի

نشرة جمعية القاهرة الخيرية الأرمنية العامة

ՏՐԱԴՎԱԾԻ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ՇՈԳ. Տ. ԱՅՈՏ ՎՐՈ. ՄԱԱՑԱԿԱՏԵԱՆ
ՎԵՇԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵՆ
ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ՕԾՈՒՄ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՊԱՇՈՒՆ

Պաշտօնաթերթ Գահիրէ
Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան
Հեռախոս: 2916444 - 4151127 - 4152478
Հեռապատճեն: 2916916

Periodical published by
Armenian General Benevolent Union - Cairo
Tel.: 2916444 - 4151127 - 4152478
Fax: 2916916
e-mail: agbuc@menanet.net
www.agbuegypt.org

نشرة دورية
لجمعية القاهرة الخيرية الأرمنية العامة
ت: ٢٩١٦٤٤٤ - ٤١٥١١٢٧ - ٤١٥٢٤٧٨
فاكس: ٢٩١٦٩١٦

ԽՄԲԱԳԻՌ
Արաքսի Տեսչութեան

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ԶԵՒԱՌՈՌՈՒՄ
ԾԱՀԷ Լուսարարեան

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ
ԾԱՐՈՒՎԾՔ
Ասի Պողոսեան

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Nubar Printing House

Թիւ 38 Նոր Շրջան
ՅՈՒՆԻԱՐ 2006

ԲՈՎԱՆՈՎԿՈՒԹԻՒՆ

Ամանորեայ Մաղթանք	1
Եգիպտոսի Յայոց Թեմը Կ'ունենայ իր Սրբազան Առաջնորդը	2
ՀԲԸ-ի Յարիւրամեակին Եգիպտսի Տօնակատա- րութիւնները	4
Երգչուիի Յասմիկ Պապեան եւ Դաշնակահար Վարդան Մամիկոնեան	6
Միհրան Դազեան	
ՀՀ Վարչապետին Այցը Եգիպտոս	7
Էդուարդ Լ. Մելքոնեանի «Յայկական Բարեգոր- ծական Ընդանուր Միութեան Պատմութիւնը»	9
Համբիկ Մարտիրոսեան	
Աշոտ Զօրեանի Կեանքին եւ Արուեստին Ընդմե- ջեն	13
Երուանդ Ազատեան	
Եգիպտահայ Գերազանցիկ Ուսանողներուն Պարգևեատրումը Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ Մէջ Գահիրէ	19
Ռուբենա Ասլանեան	
Աղեքսանդրիա	22
Մարի Եմենիճեան	
Գահիրէի Յայ Կաթողիկէ Յամայնքը Նշեց Յայ Գիրերու Գիւտին 1600-Ամեակը	24
Կաղանդ Պապան Կ'այցելէ ՀԲԸ-ի «Ծիածան»	
Մանկական Երգչախումբը	24
«Արեւ» Օրաթերթի Յիմնադրութեան 90-Ամեակի Նշումը Գահիրէի Մէջ	25
Սկաուտական Յանդիսութիւն Կայտական Բաժնի	
Յիմնադրութեան 55-Ամեակին Առթիւ	26
Կ. Թ.	
Մեր Գաղութեն Ներս	27
Գրական - Գեղարուեստական Երեկոներու	
Շարք	27
Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի «Արաքս»	
Երգչախումբին Ելոյթները	
ՀԳՍ-ի Երիտասարդական Փառատօնը	28
Ասի Պողոսեան	
Անդամական	29
ՀԲԸ-ի Յանձնաժողովներուն, Մասնածիւղերուն, Երիտսասարդ Արիեստավարժներու Խումբերուն,	
Վարժարաններուն	31

Կ'ՈՒԶԵՆԱՅԻ ՀԱՏ ԲԱԼ Կ'ՈՒԶԵՆԱՅԻ

– Կ'ուզենայի, որ ձեր ամանորը զարդարող եղենիները կտրուած լինէին Հայոց անտառներից եւ բուրէին Հայերէն:

– Կ'ուզենայի, որ ձեր տանիքների վրայ Հայոց գիշերն իջնէր այս գիշեր, Հայոց երկինքն իջնէր փաթիլների տեսքով, փաթիլների տեսքով երկինքը Հալչէր Հայերէն եւ ձեր քիւերից կաթէր Հայոց արցոնքի պարզութեամբ:

– Կ'ուզենայի, որ Հայոց այգիների միրգը լինէր ձեր տօնական սեղաններին, եւ արարատեան գինին բոցկատար ձեր բաժակներում, եւ Հայոց թոնիրների թէժաթուխ ցորէնՀայը խշխշար ձեր սփուցների վրայ:

– Կ'ուզենայի, որ լուսաբացի Հետ ձեր մի պատուհանից Արարատը մտնէր, միւսից՝ Արագածը ...: Հայի Համար աւելի շքեղ կաշոյք չկայ աշխարհում ...:

– Կ'ուզենայի, որ այս գիշեր ծնուռող ձեր մանուկները ճշային Հայերէն, եւ Հայերէն ժպտային օրոցքից նայող ձեր անմեղները: Կ'ուզենայի որ նրանց շուրիմերին բողբոջէին այն բառերը, որ մեր առասպելական նախահօր շուրիմերին են բողբոջէլ, բողբոջէլ են սերունդէ-սերունդ ու չեն մաշուել լցուել են նոր աւիշով, նոր բոյրով, նոր իմաստներով:

– Կ'ուզենայի, որ ձեր պատանիները Հայերէն սիրեին, եւ ձեր դուստրերն իրենց ծագմանը Հաւատարիմ մնային Հայերէն:

– Կ'ուզենայի, շատ բան կ'ուզենայի ....:

– Եւ ամէնից շատ կ'ուզենայի, որ մեր բովանդակ ազգը մի օր միակուր զանգուածով Հաւաքուէր իր ամենալայն տօնածառի շորջ եւ իր յաւերժուած լինելութեան ամանորը տօնէր:

– Կ'ուզենայի ... Հաւատում եմ այդ օրուան: Այդ օրուան դոք էլ էք Հաւատում:

Ճակատագրի բերուանով մենք տակաւին Հեռու ենք իրարից: Բայց ես իմարեան բոլոր կաթիլներով զգում եմ Հայաստանով լցուած ձեր սրտերի թրթիռը եւ Հոգուա աչքերով ձեզանով լցուած Հայաստանն եմ տեսնում:

Ուժեղների տօնն է այսօր: Ուժեղ Հոգիների Կիրակին: Դոք ուժեղ էք Հայրենիքի ձեր կարօտով եւ գեղեցիկ ձեր Հաւատով:

Ըսորհատը ձեր կարօտի եւ ձեր Հաւատի Նոր Տարին:

ՀԱՅՈ ՄԱՀԵԱՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՍՉ ԿՌՒՆԵՆԱՅ ԻՐ ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

2004 թուականի Յունուարին, հոգելոյս S. Զաւեն Արք. Զինչինեանի Վախճանումով, Գահիրեհ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ թափուր Մասցած Եպիսկոպոսական գահը, 2005 թուականի Փետրուար 5-ին պիտի ունենայ իր Երիտասարդ գահակալը:

2002-ին Վարդապետութեան աստիճան առած Յոզ. Տ. Աշոտ Վրդ. Մսացականեան, 2004-ին Եգիպտոսի Յայոց Թեմին առաջնորդական տեղապահ ընտրուեցալ, իսկ 2005-ին՝ Առաջնորդ:

2006 թուականի Յունուար 15-ին, Մայր Աթոռ Ս. Եջմիածինի մեջ, Ն. Ս. Օ. Ս. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսը Եպիսկոպոս ձեռնադրած եւ օծած է, Եգիպտոսի եւ Դամասկոսի Յայոց Թեմակալ առաջնորդներ՝ Յոզ. Տ. Աշոտ Վրդ. Մսացականեանը եւ Յոզ. Տ. Աշոտ Վրդ. Արմաշ Վրդ. Նալպանտեանը:

Ձեռնադրման եւ օծման արարողութենեն ետք նորաօծ Եպիսկոպոսներուն յանձնուած է Եպիսկոպոսական իշխանութեան խորհրդանիշեր՝ Եպիսկոպոսական գաւազան եւ մատանի, ինչպէս նաև Ս. Գլետարան՝ որպէս նշան Աստուծոյ խօսքին անձանձիր քարոզման:

Օժման աւարտին Վեհափառ Յայրապետը նորաօծ Եպիսկոպոսներուն ուղղած իր պատգամին մեջ, նշած է, թէ մեր Ս. Եկեղեցին արդեն յաղթահարած է իր անցեալի դժուարութիւնները եւ այժմ կը գտնուի ազգային – Եկեղեցական կեանքը առաւել եւս զօրացնելու հրամայականին ընդառաջ: Մեր հոգեւորականներու շարքերը Երիտասարդ կղերականներով համալրուած են ըսած է Վեհափառը եւ մենք վստահ ենք, որ «յամենայնի» իրենց անձերն ընծայելով որպէս Աստուծոյ նախանձանիննիր պաշտօնեաններ, որպէս հաւատարիմ սպասաւորներ ու հոգեւորականներ Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցին եւ համայն հայութեան հաւատի վեմ Մայր Աթոռ Սուրբ Եջմիածինի, նորոգ ձեռնադրեալ Աշոտ եւ Արմաշ Սրբազանները, Մայր Աթոռի միաբաններ, Յոզեւոր Գերագոյն Խորհուրդի անդամներ, Եգիպտոսի եւ

Ապա՝ Ս. Պատարագի աւարտին, Մայր Աթոռոյի մեջ տեղի ունեցած ընդունելութեան ընթացքին, Վեհափառ Յայրապետը, Եպիսկոպոսական իշխանութեան իբրեւ խորհրդանիշ, նորաօծ Եպիսկոպոսներուն պանակեներ նուիրած է:

Յունուար 21-ին, Մայր Աթոռ Սուրբ Եջմիածինի իշման Ս. Սեղանին առջեւ, ըստ աւանդութեան նորաօծ Եպիսկոպոս, Եգիպտոսի Յայոց Թեմի Առաջնորդ Տ. Աշոտ Եպիսկոպոս Մսացական ուխտի պատարագ մատուցած է: Սրբազանը իր անդրանիկ քարոզչութեան, իբրու հետեւորդը մեր Տիրոջ, մի պահ մտածեցինք, թէ արդեօք մենք մեր արժանիքներով է, որ հասանք այս աստիճանին, թէ դարձեալ Աստուծոյ ողորմութիւնն է եւ Աստուծոյ սերն է, որ մեզ ընտրեց եւ իր բանաւոր հօտին հովիւ պատրաստեց» եւ ապա՝ փառք եւ գոհութիւն մատուցած է Աստուծոյ, Եպիսկո-

պոսական աստիճանին եւ կոչման արժանանալուն համար ու աղօթած՝ Յայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ պայծառութեան եւ Յայոց Ազգի խաղաղ ընթացքին ու փրկութեան համար:

Նշենք, թէ Սրբազանին ձեռնադրութեան եւ օժման արարարողութեան ներկայ գտնուած են Յայաստանի եւ Արցախի Թեմակալ Առաջնորդները, Մայր Աթոռի միաբաններ, Յոզեւոր Գերագոյն Խորհուրդի անդամներ, Եգիպտոսի եւ

Սուրբոյ Արքաբական հանրապետութիւններու արտակարգ եւ լիազօր դեսպաններ, Եգիպոտսի եւ Դամասկոսի Հայոց Թեմերու թեմական խորհուրդներու պատուիրակութիւններ:

Եգիպտոսի Հայաստան մեկնեցան եւ Մայր Աթոռ Ս. Եջմիածին Եպիսկոպոսական ծեռևադրութեան եւ օժման Ներկայ գտնութեցան նաեւ, Հայ Կաթողիկէ համայնքի Առաջնորդ Գրիգոր Եպիսկոպոս Գուսան, Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ Թեմական ժողովներու ատենապետներ տեարք Անդրանիկ Մեսրոպեան եւ Լեւոն Գաղթացեան, Գահիրէի Քաղաքական ժողովի ատենապետ տիար Պերճ Թերզեան եւ տիկինը, Թեմական ժողովի փոխ ատենապետ տիար Կարպիս Եազըճեան, Ազգային Իշխանութեան Ներկայացուցչներ տեարք Նուապար Սիմոննեան եւ Շահեն Մազլումնեան, Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութենեն՝ տիար Պերճ Հալածնեան, եւ գաղութի անդամներնեն՝ տիար Վարդ Աղեքսանեան:

Յունուար 25-ի առաւոտեան առաջին ժամուն, Սրբազնը Մայր Աթոռ Սուրբ Եջմիածիննեն վերադարձաւ Եգիպտոս, Ափրիկեան Թեմերու առաջնորդութեան պաշտօնը ստանձնելով Աստուծոյ խօսքը քարոզելու եւ Լուսաւորիչի լոյսով առաջնորդելու իր հօտը:

Այս առջիւ, Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի դիւանեն Եգիպտահայ մամուլին տրուած հաղորդագրութեան մեջ կը կարդանք:

«Զորեքշաբթի, 25 Յունուար 2006-ի առաւոտեան ժամը 1-ին Գահիրէի միջազգային օդակայան ժամանեց Եգիպտահայոց Նորաօծ Առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Աշոտ Եպիսկոպոս Մասցականեան: Օդակայանի բարձրաստիճան հիւրերուն համար նախատեսուած հիւրասրահին մեջ Առաջնորդ Սրբազն Յօր դիմաւորեցին Հայ Կաթողիկէ համայնքի Առաջնորդ Հայր Գրիգոր Օգոստինոս Սրբազն Եպիսկոպոս Գուսան, Գահիրէի հոգեւոր հովիւ Արք. Տ. Զենոն քիւյ. Բարսեղեան, Եթովպիոյ հոգեւոր հովիւ

Արք. Տ. Միւռոն քիւյ. Սարգիսեան, ՀՀ Արտակարգ եւ լիազօր Դեսպան տողք. Ռուբեն Կարապետեան, Պատկ. Թեմական ժողովի ատենապետ տիար Անդրանիկ Մեսրոպեան, Պատկ. Քաղաքական ժողովի ատենապետ տիար Պերճ Թերզեան եւ դեսպանատան Ներկայացուցչները: Իսկ հիւրասրահին դուրս՝ Սրբազն Յօրը ծափողջոյններով դիմաւորեցին նաեւ Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան անդամներ, ինչպէս նաեւ գաղութի զաւակներէն հոծ բազմութիւն մը, որոնք համբուրելով Սրբազնի աջը ստացան անոր օրինութիւնները: Ապա Սրբազն Յայրը եւ դիմաւորողները շքախումբ կազմած ուղղութեցան դեպի Առաջնորդանիստ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցի, ուր կանխապէս հաւաքուած հայորդիներ անհամբեր կը սպասէին հանդիպելու իրենց Առաջնորդ Սրբազնին:

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ զաւակներուն զօղանչով եւ «Հրաշափառ»-ի երգեցողութեան Ներքոյ Առաջնորդ Սրբազն Յայրը մուտք գործեց Մայր Եկեղեցի, ուր կատարուեցաւ կանոնական աղօթք: Ապա Սրբազն Առաջնորդը իր խօսքն ուղղելով Եկեղեցւոյ մէջ հաւաքուած ժողովուրդին փառք տուաւ Աստուծոյ, որ իր շնորհի Ներքոյ արժանացաւ Եպիսկոպոսական աստիճանին եւ ապա շնորհակալութիւն յայտնեց Ներկաներուն՝ որ այդ ուշ ժամուն Եկած էին զինք դիմաւորելու:

Սրբազն Յօր Եպիսկոպոսական ծեռևադրութիւնն ու օծումը շնորհաւորելով կը մաղթենք, որ Ան Լուսաւորիչի Կանթեղին ստացած լոյսն ու խունկը, սերն ու հաւատքը Մայր Յայրենիքին ու Ս. Եջմիածինի հանդեպ, կարենայ անխափանորեն փոխանցել իր հօտին Ներկայ ու գալիք սերունդներուն:

«Տ.»

ՀԲԸՍ-Ի ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻՆ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

2006-ը յիշարժան տարի մըն է ՀԲԸՍ-ի բազմահազար հաւատաւորներուն համար, քանի որ այդ տարուան ընթացքին, իրենց սիրելի Միութիւնը կը բոլոր մէկ դար, այս օրէն երբ մեծանուն Պօղոս Նուպար Փաշան եւ իր գործակիցները, 15 Ապրիլ 1906-ին Գահիրեհ մէջ հիմը դրին Յայլական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան:

Նշանակելի այս դարադարձը Միութեան աշխարհատարած անդամները, հայլական գաղթաշխարհի տարբեր ուստաններուն մէջ պիտի նշեն այլազան բնոյթի հանդիսութիւններով եւ ձեռնարկներով:

ՀԲԸՍ-ի Կեդրոնական Վարչական Ժողովին տևորինումով Միութեան հարիւրամեակի տօնակատարութիւնները որոնք պիտի տեւեն ամբողջ տարի մը, խորհրդանշանակօրէն սկիզբ պիտի առնեն Ապրիլ 2006-ին Միութեան օրրան Գահիրեն եւ դարձեալ խորհրդանշականօրէն պիտի աւարտին Ապրիլ 2007-ին Երեւանի մէջ կայանալիք եղրափակիչ հանդիսութիւններով:

Յարիւրամեակի տարուան ընթացքին անկախաբար ՀԲԸՍ-ի իւրաքանչիւր Մասնաճիւղի տեղական տօնակատարութիւններէն, համամիութենական տարողութեամբ հանդիսութիւններ տեղի պիտի ունենան՝ Լու Ալսելը – Գալիֆորնիա Յունիս 17-ին, որուն պիտի հետեւին Պէյրութ – Լիբանան Յուլիս 21-էն 28 կայանալիք ՀԲԸՍ-ի Յամաշխարհային Երիտասարդական Խաղերը եւ Երիտասարդական Խորհրդական Յամագումար մը:

2006-ի Դեկտեմբեր 11-ին, Փարիզ – Ֆրանսա տեղի պիտի ունենայ Միութեան հերթական Անդամական Ընդհանուր Ժողովը:

Փարիզէն վերջ Պուէնոս Այրես – Արժանթիւնի մէջ տեղի պիտի ունենան 100-ամեակի ձեռնարկներ (թուականը եւ յայտագիրները որոշելի):

Եւ վերջապէս Միութեան հարիւրամեակի եղրափակիչ հանդիսութիւնները տեղի պիտի ունենան Երեւանի մէջ Ապրիլ 2007-ին:

Վերադառնալով Գահիրեհ մէջ կայանալիք ՀԲԸՍ-ի 100-ամեակի համաշխարհային տօնակատարութիւններուն բացման հանդիսութիւններուն, նշենք թէ ՀԲԸՍ-ի Եգիպտոսի Շրջանակը պատաստած է գեղարուեստական, մշակութային եւ տեսարժան վայրերու այցելութիւններու յագեցած եւ բազմաբնոյթ ծրագիր մը:

Այսպէս, Միութեան հիմնադրութեան ոգեկոչումը տեղի պիտի ունենայ 16 Ապրիլ 2006-ի Զատիկին օրը, Միութեան հիմնադրութեան 1906-ի Զատիկէն (15 Ապրիլ) ուղիղ մէկ դար եւ մէկ օր վերջ:

Այդ հանդիսութեան առաջին բաժնին մէջ Միութեան Նախագահ Պերճ Սեղրակեան հարիւրամեակի իր պատգամը պիտի ուղղէ ներկաներուն եւ ՀԲԸՍ-ի աշխարհասփիւր անդամակցութեան:

Նոյն հանդիսութեան երկրորդ բաժինը կ'ընդգրկէ ճոխ գեղարուեստական յայտագիր մը, որուն իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն հայ եւ օտար Երաժիշտներու գործերը ներկայացնելով, աշախարհահռչակ երկու հայ արուեստագետներ, յանձինս սոբրանօ Յասմիկ Պապեանի եւ դաշնակահար Վարդան Մամիկոնեանի:

2006-ի Զատիկին Նախորդող շաբթօւան ընթացքին Նախատեսուած են այլազան բնոյթի տեսարժան վայրերու այցելութիւններ եւ մշակութային ձեռնարկներ:

Մշակութային ձեռնարկներուն բարձրակետը պիտի հանդիսանայ Ուրբաթ 14 Ապրիլ 2006-ին կայանալիք «ՀԱՅԵԹԻ ԴԱՍԻՆԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՅԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒԻ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ» թեմայով խորհրդակցական համագումարը, որուն պիտի մասնակցին սփիւրքն եւ հայրենիքն յայտնի մանկավարժներ եւ մտաւորականներ՝

Ստորեւ կը ներկայացնենք ծրագրուած համագումարին նիւթերը, իրենց Ենթաքածանումներով եւ զանոնք ներկայացնողներուն մասին ծանօթութիւններով

1- ՀԱՅ ԼԵԶՈՒ ԱՆՐԱԺԵ՞Ծ Ե ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԻՆՔՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՊԱՍՈՒՄԻՆ ՀԱՄԱՐ

Նիւթը կը ներկայացնէ

Տիկին Կասիա Ճղալեան (Եգիպտոս) անդամ ՀԲԸՍ-ի Եգիպտոսի Շրջանակային Յանձնաժողովին

2- ԱՐԵՒՏԱՅԱՅԵՐԵՆԻ ՆԵՐԿԱՅԻ ՎԻՃԱԿԸ ՍՓԻՒԹՔԻ ՏԱՐԱԾՔԻՆ

Նիւթը կը ներկայացնէ Լիբանանահայ վաստակաւոր մտաւորական եւ դաստիարակ Ժիրայր Դանիելեան, Տևորէն ՀԲԸՍ-ի Պէյրութի Յովակիմեան Մանուկեան - Դարուիհ Յա-

Կորեան Երկրորդական վարժարանի:

Նիւթի Ենթաբաժանումներ

ա- Վարժարաններու մէջ իրացման մակարդակ

բ- Մամուլ, գրականութիւն, մանկական գրականութիւն (գիրք, գունագարդ պրակսեր, համայնագիտարան)

գ- Խօսակցական լեզու (տուն, փողոց, ակումբ, դպրոց դուրս այլ միջավայր), թատրոն, սինեմա

3- ՀԱՅԵՐԵՆԻ ՈՒՍՈՒԹՄԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԵՆ ՆԵՐՈ

Նիւթը կը ներկայացնէ Ամերիկահայ վաստակաւոր մանկավարժութիւն Տոքթ. Նախարարութեան, նախորդ տնօրինութիւն ՀԲԸՍ-ի Տիթոյթի Ալեք Մանուկեան վարժարանին

Նիւթի Ենթաբաժանումներ

ա- Աշակերտ - ծնողը - ուսուցիչ եռանկիւն

բ- Դասագիրք գործօնի միջամտութիւն

գ- Ուսուցիչներու պատրաստութիւն ու վերաբերակաւորում

դ- Հայերեն լեզուն պետական (Պաքալորեա) ընսութիւններու համակարգին մէջ ընդգրկելու ճիգ

4- ԱՌԱՋԱՔՆԵՐ ՀԱՅԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒԻ ԵՒ ՀԱՅԵՐԵՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԼԱՄԱՆ ԿԱՍ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Նիւթը կը ներկայացնէ Ամերիկահայ վաստակաւոր մանկավարժ Յակոբ Յակոբեան Տնօրին ՀԲԸՍ-ի Թանուկա Բարքի (Լու Անճելը) Մանուկեան - Տեմիրճեան վարժարանին

Նիւթի Ենթաբաժանումներ

ա- Վարժարաններէ ներս հայերեն լեզուի, կրօնի եւ հայոց պատմութեան դասագիրքեր: Սոյն երեք նիւթերուն համար եւ անոնց առնթեր ազգային ժառանգութեան այլ մարզերու առընչուած նիւթերու (ճարտարապետութիւն, երաժշտութիւն, կերպարութեան եւ այլ) վերաբերեալ լսատեսողական ծրագիրներու պատրաստութիւն

բ- Արտադասարանային եւ արտադպրոցական միջոցառումներ

գ- Հեռատեսիլ, համացանց, խտասալիկ, տեսերիզ եւ այլ միջոցներ

5- ՀԱՅ ԼԵԶՈՒ ՈՐՊԵՍ ԱՉԳԱՊԱՐԱՍՈՒՄԻ ՄԻՋՈՑ, ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԵՆՔԻ ՎՐԱՅ ԵՒ ԱՌԱՋԱՔՆԵՐԵԼԻԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Նիւթը կը ներկայացնէ պատմաբան եւ դա-

սախոս Տոքթ. Աշոտ Մելքոնեան, Տնօրին ՀՀ ԳԱԱ Պատմութեան ինստիտուտի

Նիւթի Ենթաբաժանումներ

ա- Հայաստանի Հանրապետութեան դեր արեւմտահայերէնի պահպանութեան եւ զարգացման գործընթացին մէջ

բ- Յատուկ յանձնաժողովի միջոցաւ գործակցութիւն սփիւռքահայ եւ հայրենի համապատասխան կառոյցներու միջեւ

6- ԱՌԱՋԱՔՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՒ ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պիտի ամփոփուին եւ համադրուին ներկայացնած առաջարկները եւ թելադրութիւնները

Սոյն Խորհրդակցական Յամագումարէն զատ Ճարբաթ 15 Ապրիլ 2006-ին կ. վ. ժամը 5.00-ին, պիտի բացուի Գահիրէի ՀԲԸՍ-ի Սաթենիկ Չագըր Յիմնադրամի միջոցներով լոյս տեսած հրատարակութիւններու ամբողջական հաւաքածոյին ցուցահանդեսը, աեկի քան 60 հատոր:

Այս ցուցահանդեսին առընթեր բացումը պիտի կատարուի «ԱՉԳ ՄԸ ՎԵՐԱԾԻՆՈՒԹԵԱԸ ՄԵԶ» թեմայով նկարաշարի մը (36 մեծադիր նկար) որ կը ներկայացնէ Մեծ Եղեռնեն վերջ, գաղթականներու եւ գաղթակայաններու վերաբերեալ ՀԲԸՍ-ի ունեցած դերը Լիբանանի մէջ:

Սոյն նկարաշարը պատրաստուած է համատեղ գործակցութեամբ ՀԲԸՍ-ի Փարիզի Նուպարեան Մատենադարանին եւ Պեյրութի Մենժութեալ Յիսուսնեան համալսարանին:

Եգիպտոսի մէջ կայանալիք ՀԲԸՍ-ի 100-ամեակի տօնակատարութիւններուն մասնակիցները, իրենց յայտագրին առաջին օրը երեկոյեան ներկայ պիտի գտնուին ՀՀ-ի Եգիպտոսի Դեսպանատան մէջ տրուելիք քոթթէլ ընդունելութեան մը:

Ազգային կեդրոններուն այցերը պիտի ընդգրկեն նաեւ Ս. Չատիկի օրը (16 Ապրիլ 2006) Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ Սուրբ Պատարագին ներկայութիւնը եւ Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ կայանալիք հաւաքին մասնակցութիւնը:

Ասկէ զատ հիւրերը յաջորդ օրը (Երեքարթի 17 Ապրիլ 2006-ին) պիտի մասնակցին դեպի Աղեքսանդրիա գրասապտոյտի մը, որուն ընթացքին տեղայն Ս. Պողոս Պետրոս Եկեղեցիին մէջ տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգստեան պաշտօն Միութեան հիմնադիրներուն եւ մեզմէ առ յաւետ բաժնուած նախագահներուն, բարերարներուն եւ անդամներուն հոգիներուն ի հասգիստ: Ապա, հիւրերը պիտի այցելեն Աղեք-

սանդրիոյ Ազգային Առաջնորդարանը: Նոյն օրը Երեկոյեան անոնք ներկայ պիտի գտնուին Աղեքսանդրիոյ ՀԲԸՍ-ի եւ Աղեքսանդրիոյ ՀԱԸԸ ՆՈՒՊԱՐի կեղուսին մեջ տրուելիք քոքթել ընդունելութեան մը:

Տեսարժան վայրերու այցելութիւնները պիտի ընդգրկեն այցելութիւններ Կիզեհ բուրգերուն եւ Սաքքարայի աստիճանաւոր բուրգին, Կիզեհ բուրգերուն մօտ Զայսի եւ Լոյսի ցուցադրութեան, Եգիպտական Թանգարանին, Աղեքսանդրիոյ Գրադարանին եւ Աղեքսանդրիոյ Մոնթազայի Պալատի պարտեզներուն:

Զիմքի հածութեան եւ զուարճութեան ձեռնարկները կ'ընդգրկեն, ճաշ Sakkara Country

Club-ի մէջ, Nile Maxim գրոսանաւով պտոյտ - ընթրիք Նեղոսի վրայ, ճաշ Marriott պանդոկին մէջ, ճաշ Նեղոսի վրայ Le Pacha ծփուն - ճաշարանին մէջ, ճաշ Յելիոպոլսոյ ՀԱԸԸ ՆՈՒՊԱՐ մարզարանին մէջ, ճաշ Աղեքսանդրիոյ Tikka Grill ճաշարանին մէջ եւ Շաբաթ 15 Ապրիլ 2006-ի Երեկոյեան պարահանդես ՄարիոթՊանդոկին մէջ առաջնորդութեամբ հայրենի Երգչուի Նունե Եսայեանի եւ իր նուագախումբին:

Վերոյիշեալ ձեռնարկներուն ամբողջութիւնը իրենց այլազան քնոյթով կը խոստանան հաճելի եւ անմոռանալի յիշատակներ պարգեւել բոլոր մասնակիցներուն:

ԵՐԳՉՈՒԻ ՅԱՍՍԻԿ ՊԱՌԵԱՆ ԵՒ ԴԱԾՆԱԿԱՐԱՐ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՍԻԿՈՆԵԱՆ ՀԲԸՍ-Ի 100-ԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀԻՒԱԽԱՎԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ԺԱՄԱՆԵՆ ԳՎՅԻՐԵ

Եգիպտոսի Երաժշտասէր հանրութիւնը անգնահատելի պատեհութիւնը ունի Կիրակի, 16 Ապրիլ 2006-ին ՀԲԸՍ-ի 100-ամեակի օգեկոչումին գլխաւոր հանդիսութեան ընթացքին, ունկնդիրը զլաւու միջազգային հանրաճանաչ արուեստագետներ՝ Երգչուիի

Յասմիկ Պապեանի եւ դաշնակահար Վարդան Մամիկոնեանի համատեղ Ելոյթին, որ տեղի պիտի ունենայ Գահիրեի «Կումիուրեա» հանդիսարանին մէջ:

Եթէ Երուպայի ու ամերիկեան մայր ցամաքի Երաժշտական մայրաքաղաք-ներու օփերա-ներուն բեմերը նուաճած Երգչուիի Յասմիկ Պապեանի առաջին Ելոյթը է այս սպասելին Եգիպտոսի մէջ, ապա նոյնքան հանրայալու Վարդան Մամիկոնեանին արդէն ծանօթ է Եգիպտացի ու Եգիպտահայ Երաժշտասէր հասարակութիւնը. (Դաշնակահարին 1998 թուականի Ապրիլ 2-ի Գահիրեի մէջ կայացած համերգին տեղւոյն հայ եւ օտար մամուզ բարձրագոյն գնահատա-

քով արձագանգած է:

ՀԲԸՍ-ի հարիւրամեակի Գահիրեի տօնակատարութեան յարացիկայ հանդիսութիւններուն շարքին պսակը հանդիսանալիք այս Երեկոյթին, Վարդան Մամիկոնեան հանդես պիտի գայ թէ՛ դաշնամուրային մենակատարի իր հիմնական դերով եւ թէ՛ որպէս նուագակցող Յասմիկ Պապեանի:

Այդ օրը կը խոստանայ մեզի համար զլաւու եւ գլխաւոր տօնակատարութիւնը Եգիպտոսի մէջ կայանալիք Յարեգործական Ընդհանուր Միութեան դարամեակի հանդիսութեան եւ Երաժշտական բացառիկ իրավագութիւն՝ շնորհիւ սպասուող առաջնակարգ Երաժիշտներու այս գոյգին Ելոյթներուն:

Միշրան Ղաջելեան

ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ԱՅՑԸ ԵԳԻՊՏՈՍ

2005 թուականի Դեկտեմբեր 5-8 Հայաստանի Վարչապետ տիար Անդրանիկ Մարգարեան եւ իր գլխաւորած 40 հոգինց պատուիրակութիւնը պաշտօնական այցով կը գտնուէին Եգիպտոս, հրաւրով Եգիպտոսի Վարչապետ տոքթ. Ահմետ Նազիֆի:

Գահիրէ իրենց կեցութեան ընթացքին նախագահ Յուսի Մուլարաք Յելիոպոլսոյ նախագահական նստավայրին մէջ ընդունեց վարչապետ Անդրանիկ Մարգարեանը, որ նախագահին յանձնեց ՀՀ նախագահ Ռուպերթ Թոչարեանի ուղերձը:

Երկու երկիրներու վարչապետները նախագահին ներկայացուցին միջկառավարական յանձնաժողովին աշխատանքներուն արդիւնքները:

Աւելի քան 30 վայրկեան տեւած հանդիպման ընթացքին, քննարկուեցան երկու երկիրները շահագրգոռ քաղաքական, տնտեսական, առողջապահական, գիտական եւ այլ բնագաւառի հարցեր:

Հայաստանի եւ Եգիպտոսի յանձնաժողովներուն հանդիպումները յանգեցան արդիւնաւոր ու գոհացուցիչ բանակցութիւններու եւ հինգ համաձայնագիրներու ստորագրման:

Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարեան եւ իր գլխաւորած պատուիրակութիւնը Եգիպտահայ գաղութի անդամներուն հետ ունեցան չորս հանդիպում:

Առաջինը Եգիպտոսի մօտ ՀՀ դեսպան տոքթ. Ռուբեն Կարապետեանի հրաւրով ՀՀ Դեսպանատան մէջ ի պատիւ Վարչապետին տրուած cocktail հիւրասիրութեան ընթացքին, որուն մասնաւոր հրաւրով ներկայ Եղան պատասխանատու եւ հանգամանաւոր անձեր:

Երկրորդ հանդիպումը Դեսպանատան Բարեկամներու խորհուրդին հետ եր, որուն ընթացքին վարչապետ Անդրանիկ Մարգարեան իր ելոյթին մէջ դրուատած է խորհուրդին կատարած աշխատանքը, զնահատական գիրեր եւ յուշանութերներ յանձնած անոր անդամներն իւրաքանչիւրին եւ մաղթած՝ որ ներկաներուն զաւակներն ու թոռները եւս ապագային շարունակեն իրենց ծնողներուն գործը ու սատար հանդիսանան Հայաստանին:

Յարգելի հիւրերը Չորեքշաբթի, 7 Դեկտեմբերին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ ներկայ գտնուեցան երկրաշարժի 17-րդ տարելիցին առթիւ կատարուած հոգեհանգստեան յատուկ պաշտօնին, ապա՝ Եգիպտոսի Հայոց Թեմի Առաջնորդ Յոզ. S. Աշոտ Վրդ. Մևացականեանի ողջոյնի խօսքն ետք, Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ ուր ներկայ էին Ազգային իշխանութեան անդամներ. գաղութին մէջ գործող զանազան կառոյցներու ներկայացուցիչներ, Ազգային Վարժարաններու աշակերտներ, Քաղաքական ժողովի ատենապետ՝ տիար Պերճ Թերզեան հպաւցիկ ակնարկով մը Եգիպտահայ գաղութի անցեալին եւ ներկային մասին տեղեկութիւններ տուաւ հիւրերուն:

Ապա՝ ան անդրադառնալով Վարչապետին նախորդ օրուայ կատարած Վերոնշեալ մաղթանքին՝ նշեց, թէ ինչպես Սփիւրքի ամբողջ տարածքին, նոյնպես եւ Եգիպտոսի մէջ հայերէն լեզուի ու-

սուցումը, հայեցի կրթութիւնը եւ հայապահպանման նահանջը կը մտահոգէ պատասխանատուները: Ան խնդրեց որ այս հարցը Հայաստանի պետական քաղաքականութեան մաս կազմէ եւ Սփիռոցի պայմաններուն համապատասխան ծրագիր մշակուի, որպէսզի կարելի ըլլայ դիմագրաւել հայեցի կրթութիւն ջամբելու ճանապարհին ծագած խոչընդոտները եւ մեր գաւակներն ու թոռները մնան հայ ու շարունակեն իրենց ծնողներուն նման սատարել Հայաստանին:

Հայրենի հիւրերուն հայ համայնքին հետ ունեցած վերջին հանդիպումը տեղի ունեցաւ Աղեքսանդրիա, Շինգաշաբթի 8 Դեկտեմբերի 2005-ին:

ՀՀ Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարեան, ընկերակցութեամբ Աղեքսանդրոի կառավարիչ Լեռուա Սոհամետ Ապտ Էլ-Սալամ Մահկուպի եւ իր հետ ժամանած պատուիրակութեան, յետ միջօրէի ժամը 4.00-ին այցելեցին Աղեքսանդրիոյ Ազգային Առաջնորդարան, ուր ընդունուեցան Եգիպտոսի Հայոց Թեմի Առաջնորդ Յոզէ. Տ. Աշոտ վրդ. Մսացականեանի, Աղեքսանդրիոյ Յոգեւոր Յովի Արք. Տ. Գրիգոր քիոյ. Մուրատեանի եւ Թեմական ու Քաղաքական ժողովներու ատենապետներուն կողմէ:

Անոնք նախ այցելեցին Եկեղեցւոյ շրջաբակին մէջ գտնուող Նուպար Փաշայի դամբարանը, ապա՝ Ազգային Առաջնորդարան եւ Պողոսեան Ազգային Վարժարան, որուն Մելգոնեան հանդիսարահը լեցուն եր համայնքին երեք յարանուանութիւններուն անդամներով:

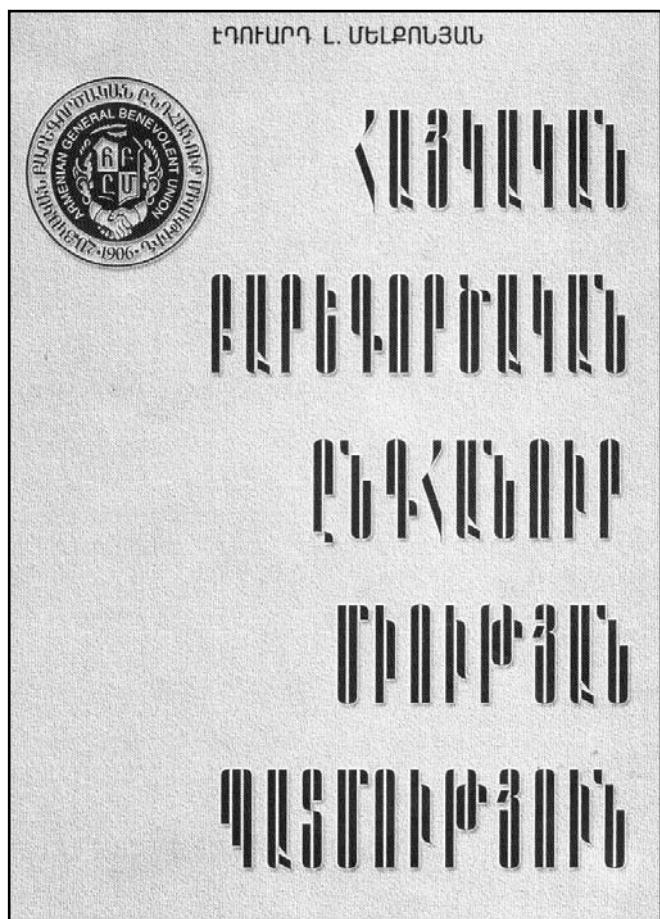
Հանդիսարահին մէջ կայացած այս հանդիպման ընթացքին, բարի գալուստի խօսքերով Ելոյթ ունեցան Աղեքսանդրիոյ Քաղաքական ժողովի ատենապետ տիհար Վահէ Պենօհանեան հայերէն՝ եւ Թեմական ժողովի ատենադպիր տոքթ. Էտի Մանուկեան արաբերէն լեզուներով:

Ապա՝ Ելոյթ ունեցաւ ՀՀ Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարեան: Ան իր գոհունակութիւնը յայտնեց որ հայութիւնը նման բարեկարգ կառոյցներ հիմնած է ու կը պահէ զանոնք Եգիպտոսի մէջ եւ իր համոզումը յայտնեց, որ հայենիցի եւ Սփիռոցի համագործակցութեամբ հնարաւոր կ'ըլլայ յաղթահարել Հայաստանի եւ հայ ժողովուրդին դիմագրաւած մարտահրաւերները:

Հայրենի հիւրերուն Եգիպտահայ գաղութին հետ հանդիպումները աւարտեցան հիւրասիրութիւններով, թէ Գահիրէի եւ թէ Աղեքսանդրիոյ մէջ:

ԵՂՈՒԱՐԴ Լ. ՄԵԼքՈՆԵԱՆԻ «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴԱՍՈՒԻՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ»

Իրաքանչիւր գիտակից հայու համար անձանօթ թուական մը չէ 15 Ապրիլ 1906-ը, երբ Եգիպտոսի մէջ հիմնադրուեցաւ ՀԲԸ Միութիւնը, և այսպիսի անշատ ազգային առողջութիւնը պահպանութեամբ տեսլական ունեցող մեծ հայ՝ Պօղոս Նուպար Փաշայի եւ անոր Նոյնաքան շրջահայեաց ինը գործակիցներուն:

Մատի վրայ համրուած ամիսներ մեզ կը բաժնեն այս օրեն, երբ ՀԲԸ-ի աշխարհացրիւ ամբողջ անդամութիւնը մեծաշուր տօնակատարութիւններով պիտի նշէ համազգային այս մեծ Միութեան հիմնադրման 100-ամեակը՝ լայն տարողութեամբ, վերարժեւորելու համար կատարուած ազգօգուտ հիմնադրութիւնը, երբ մասաւանդ եթէ աչալութորեն քննարկենք անոր արդէն պատմութեան անցած հարիւր տարիները եւ մեկ դարու ճամբուն վրայ նոր բազմապիսի ծառայութիւնները:

Իսկ այսօր, այդ բախտորոշ թուականնեն հագիւ ամիսներ առաջ Եղուարդ Մելքոնեանի կողմէ խղճմորեն պատրաստուած եւ Հայաստանի Հանրապետութեան Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի Պատմութեան Ինստիտու-

տի Գիտական Խորհուրդի յանձնարարականով լոյս տեսած «Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Պատմութիւնը» անուն կոթողային գիրքը, որ հրատարակութիւնը է «Կարպիս Լ. Նազարեան Հիմնադրամ»ին, ստուգապես կը հանդիսանայ լաւագոյն լուրջ «Նուերը», ոչ միայն ՀԲԸ Միութեան ընտանիքին, այլ պատմասեր ու մշակութասեր բոլոր հայորդիներուն համար, քանի որ ան առարկայականորեն կը վերլուծ սփիւռքահայ մեր խայտաբղյան կեանքի անցած հարիւր երկար տարիներու ճակատագրական իրադարձութիւնները՝ շատ յաճախ մանրակրկիտ ու լուսաբանող ըննարկումներով:

ՀԲԸ Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան մտայդացմամբ պատրաստուած, Յ. Յ. Գ. Ա. Ա. Պատմութեան Ինստիտուտի աւագ գիտաշխատող Եղուարդ Լ. Մելքոնեանի գրիչին պատկանող եւ «Կ. Լ. Նազարեան Հիմնադրամ»ի մեկնասութեամբ, բարձրաճաշակ, լաթակազմ, արտաքնայի ալ տպաւորիչ եւ 580 Եջերու բովանդակութիւն ունեցող հոյակապ «պատմագիրք»ը կը բացուի այսպես:

ՏԵՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԿՎՐՊԻՍ ԵՒ ԱՐԵԳ ՆԱՉԱՐԵԱՆՆԵՐ

ՍոՅԱ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՆՈՒԻՐԵԼ Յ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ 100-ԱՄԵԱԿԻՆ ԵՒ Յ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԻՇ ՆԱԽԱԳԱԶ ՊՈՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱԾԱՅԻՆ ԵՒ ԱՆՈՐ ՅԱԶՈՐԴՈՐ ԲՈԼՈՐ ՆԱԽԱԳԱՅՆՆԵՐՈՒՆ ՈՒ ԻՐԵՆՑ ԳՈՐԾՎԿԻՑՆԵՐՈՒՆ, ՈՐՈՆՔ Յ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԿԵՐՏԵՑԻՆ:

Ուրախութիւն Է. Վերջերս հայ մշակոյթով խանդավառ «հիմնադրամներ» կամ «անհատ մեկնասներ» կը քաջալերեն թէ՛ հայրենի եւ թէ՛ սփիւռքահայ գրողները, հրատարակելով անոնց շատ մը ստեղծագործութիւնները, հարստացնելու համար մեր դարաւոր մշակոյթը:

Սփիւռքահայ պայմաններու մէջ այդորինակ շնորհակալ գործ կը կատարէ նաեւ «Կարպիս Լ. Նազարեան» հիմնադրամը, որուն եօթներորդ նախաձեռնութիւնն է ներկայ հրատարակութիւնը, հիմնադրամի դատական եւ խմբագրական խորհուրդին (Ժ. Դանիելեան, Պ. Աղաշեան եւ Ա. Սեփեթճեան) գնահատելի կարգադրութեամբ:

ԴՐՈՒՅԵԱՄԲ:

Նախքան «Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Պատմութիւնը» անուն գիրքի ընսարկումը եւ անոր մասին հրամցնելիք ամփոփ գրախօսականս, ազնիւ ընթերցող, եկուր ծանօթանանք գիրքի հեղինակին:

ԵԴՈՒԱՐԴ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

Եղուարդ Լեւոնի Մելքոնեանը, Հայաստանի Հանրապետութեան Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի Պատմութեան ինստիտուտի աւագ գիտաշխատող է: Կը դասաւանդէ Երեւանի պետական եւ սլաւոնական համալսարաններուն մեջ:

Լրատուամիջոցներու Կովկասեան Ինստիտուտի (Caucasus Media Institute) հոգաբարձուներու խորհուրդի անդամ է:

1993-1994 թուականներուն, աշխատած է Հ. Յ. Արտ. Գործ. Նախարարութենեն ներս՝ որպես փոխ նախարար:

Ունի փիլիսոփայական գիտութիւններու թեկնածուի գիտական կոչում: Հեղինակ է Երեք մենագրութիւններու.

ա. «Համեմատական մեթոդ պատմական գիտելիքում» (Երեւան, 1981, ռուսերեն),

բ. «Կենսապահովման մշակոյթը եւ Եթոսը» (Երեւան, 1983, համահեղինակ. ռուսերեն),

գ. «Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը Խորհրդային Հայաստանում, 1923-1937 թթ.» (Երեւան, Նոյեմբեր, 1999):

Ծանօթանալի ետք հեղինակ՝ Եղուարդ Մելքոնեանի կենսագրական գիծերուն, անոր տիտղոսներուն ու հեղինակած գիրքերուն, որոնք բոլորն ալ անշուշտ գրուած են պատմական իսկստ առարկայական ու գիտական բարձր որակով ու մակարդակով, եկեք ընթերցենք հրամցուած գիրքի կանաչաւուն կողքի ներածականը, որ ինքզինք բացատրող յստակ արտայայտութեամբ մը ամփոփ պատկեր մը կու տայ կատարուած կոթողային գործին, որուն լեզուն թեւ «արեւելահայերեն» է, սակայն գիրքը պահած է պատմական իրողութիւններու, առանձին անհատներու եւ շատ յաճախ ներգրաւուած մեջբերումներու «արեւմտահայերեն» արտայայտութիւնները՝ հարազատ մօտեցումով՝ հասկնալիօրեն:

Կարդանք.

«Հ. Բ. Ը. Միութիւնը Սփիլոքի ինագոյն բարեսիրական կազմակերպութիւնն է, որը արդէն մեկ դար գործում է աշխարհի տարբեր երկրներում:

Չնայած դրան, այս գիրքը առաջին փորձն է՝

Ներկայացնելու Միութեան ամբողջական պատմութիւնը Սփիլոքի առանձին համայնքների պատմութեան համատեքստում:

Պատմական տարբեր, այդ թուում նաեւ աւայատ արխիւային նիւթերի հիման վրայ, հեղինակը վերլուծում է Հ. Բ. Ը. Միութեան գործունեութեան ամենակարեւոր փուլերը. հիմնումը 1906 թ., գործունեութիւնը Արեւմտեան Հայաստանում ու Կիլիկիայում, բազմապիսի օգնութիւնը 1915 թ. Ցեղասպանութեան զոհերին, նախ եւ առաջ ողբերին, մասնակցութիւնը 1920-1930-ական եւ 1946-1949 թթ. հայրենադարձութեանը, 1923-1937 թթ. Խորհրդային Հայաստանում իրագործած ծրագրերը:

Յատուկ ուսումնասիրուել է Հ. Բ. Ը. Միութեան գործունեութիւնը սփիլոքահայութեան մեջ ազգային ինքնութեան պահպանման նպատակով՝ իր առանձնայատուկ դրսեւորումներով Արեւելքի եւ Արեւմուտքի երկրներում:

Աշխատութիւնը կարեւոր ներդրում է ոչ միայն Հ. Բ. Ը. Միութեան, այլև ընդհանրապս Սփիլոքի պատմութեան ուսումնասիրման գործում:

Ինչպես կը նշմարէ յարգելի ընթերցողը, աւայնող հարիւր տարիներու պատմական մասնամասնութիւններով ու բացայայտումներով հարուստ, առաւել՝ իր բովանդակած մասնամասնեալ տեղեկութիւններով առ լի «Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Պատմութիւնը» խորագրեալ խղճամիտ, անկողմնակալ եւ նոյնիսկ մինչեւ օրս անյայտ մնացած շա՞տ մը կարեւոր դեպքեր ու տուեալներ պարունակող պատմագիրքը, պիտի հանդիսանայ լուրջ ու հանգամանաւոր դասագիրք՝ պատմական բազմարժեք կարեւորութեամբ:

Ծնորհակալ աշխատանքի մասին առաջին անգամ ըլլալով իր գնահատագիրը տուած է հայրենի հանրայայտ ազգային-քաղաքական գործիչ, սփիլոքահայ կեանքին մօտեն ծանօթ Փրոֆ. Կարլեն Դալլաքեանը, որ իր մտածումները կ'ամփոփէ հետեւեալ արտայայտութեամբ:

«Անշուշտ, Հ. Բ. Ը. Միութեան մասին եղել են ուրիշ ուսումնասիրութիւններ: Առաջին անգամ է, սակայն, որ համոզկեր բացայայտում են Հ. Բ. Ը. Մ.-ի ստեղծման պատճառներն եւ շարժառիթները: Նորովի մեկնաբանուած է Հ. Բ. Ը. Մ.-ի որբահաւաք եւ որբահանամ գործունեութիւնը, երբ Մեծ Եղեռնից յետոյ, բարեսիրութեան գերիսնդիրը դարձեալ ազգի գոյաբանական բովանդակութիւն ստացաւ:

Սփիլոքի գոյաւորման եւ զարգացման բոլոր փուլերում, արտահայութեան մեջ Հ. Բ. Ը. Մ.-ի ներկայութիւնը հեղինակը իրաւացիօրէն հա-

մարում է մշտական գործոն՝ օրինաչափ, անհրաժեշտ, յաճախ վճռորոշ: Միաժամանակ, նա հանգամանորեն անդրադառնում է Հայաստանի հետ կապերի ամրապնդման հարցում Յ. Բ. Շ. Ս.-ի դերին:

Գիտական շրջանառութեան մեջ առաջին անգամ Եղուարդ Մելքոնեանն է դնում հայ ազգային նկարագրի պահպանմանը միտուած Յ. Բ. Շ.-ի գործունեութեան ամբողջական պատմութիւնը:

Աշխատութիւնը աչքի է ընկնում համայնագիտական ընդգրկումով, արդեն յայտնի, բայց մանաւանդ հեղինակի իսկ կողմից յայտնաբերուած աղբիւրների բազմազանութեամբ»:

«Յ. Բ. Շ. Միութեան Պատմութիւնը», ոչ միայն հարուստ ու ճոխ է օգտագործուած աղբիւրներու շատութեամբ ու զանազանութեամբ, առաւել անոր շօշափած նիւթերու առատութեամբ, տեղ-տեղ պատկերազարդ ու գունաւոր:

Պատմագիրք-ուսումնասիրութիւնը բաժնուած է ինը գլուխներու: Այսպէս, Յ. Բ. Շ. Միութեան՝

1. Հիմնադիրները եւ նպատակները.
2. Արեւմտեան Հայաստանում եւ Կիլիկիայում.
3. Որբախնամ եւ գաղթախնամ գործունեութիւնը.
4. Խորհրդային Հայաստանում.
5. 1920-1930 թթ. Ներգաղթը: Գ. Կիւլանկեանի հրաժարականը.
6. Ներքաղաքական պայքարը եւ Յ. Բ. Շ. Ս.-ի լուծարումը Հայաստանում.
7. Երկրորդ Աշխարհամարտի տարիներին: Մեծ Ներգաղթը.
8. Յայ ինքնութեան պահպանումը սփիւրքում.

ա) Արեւելքի Երկիրներ.

բ) Արեւմուտքի Երկիրներ.

9. Յ. Բ. Շ. Միութիւնը Հայաստանի Երրորդ հանրապետութիւնում:

Գիրքի հեղինակ Եղուարդ Մելքոնեան իր իսկ կողմէ գրուած 19 Փետրուար 2005 թուականի յառաջաբանին մեջ կ'ըսէ ամենայն պարզութեամբ եւ անկենծութեամբ.

«Յ. Բ. Շ. Միութեան պատմութիւնը այսքան հարուստ է առանձնայատուկ՝ ժամանակի եւ տարածութեան մեջ, որ Ներկայացնել մեկ, նոյնիսկ ծաւալուն գիրքով, ըստ իս, անկարելի է: Աւելին, որոշ Երկրներում (օրինակ՝ Լիբանանում, Սիրիայում, ԱՄՆում, Ֆրանսայում) Նրա մասնաճիւղերի գործունեութեան պատմութիւնը կարիք ունի յատուկ եւ առանձին ուսումնա-

սիրութեան»:

Եղինակը, գիրքի տակաւին սկզբնաւորութեան «Հիմնադիրները եւ Նպատակները» անուն գլխուն մեջ, ակնարկելով Միութեան հիմնադրութեան վայրին, թէ՝ «ինչո՞ւ ոչ Հայաստանում» հարցումին պատասխանը հանգամանաւոր ծեւով բացատրելէ, տիրող ժամանակաշրջանի դեպքերն ու իրադարձութիւնները ըննարկելէ, մանաւանդ Հայաստանի աշխարհագրական դիրքը մատնանշելէ եւ Արեւմտեան Հայաստանէ ներս թուրքերու կողմէ սկսուած խժդութեանց նկարագրականը փաստարկելէ եւ թքական հալածանքներէ տուժած ժողովուրդին օժանդակելու տրամադրութեամբ ստեղծուելիք «Միութեան» հիմնադրման վայրին ու դերին մասին ակնարկելով կ'ըսէ.

«Հայրենաբնակ հայերին օժանդակելու դեր կարող է ստանձնել յատուկ այդ նպատակով ստեղծուած մի նոր կազմակերպութիւն: Ակընյայտ էր, սակայն, որ այդպիսին չէր կարող ոչ ստեղծուել եւ ոչ էլ գործել Թուրքիայում:

Իրականում, նման օգնութիւն հնարաւոր էր ակնկալել արտերկրի հայութիւնից միայն:

Նախ հարկ է նշել, որ այդ երկիրը տարածքային առումով պետք է հնարաւորին չափ մօտ լիներ Թուրքիային, ինչը կը դիւրացնէր մշտական եւ արագ հաղորդակցութիւնը հայրենաբնակ հայութեան հետ: Կարեւոր էր նաեւ, որ Երկրի իշխանութիւնները թոյլատրեին նման կազմակերպութեան հիմնումը եւ չխոչընդոտեին նրա գործունեութիւնը:

Եւ վերջապէս, տուեալ Երկրում պետք է լինեին այնպիսի անհատներ, որոնք իրենց հեղինակութեամբ, ֆինանսական կարողութիւններով ոչ միայն կը նախանձեննեին նոր կազմակերպութեան հիմնումը, այլեւ կ'ապահովէին նրա յարատեւ գործունեութիւնը: Եթէ այս տեսակինից քննելու լինենք այդ տարիների հայ գաղթաշխարհը, ապա պարզ կը դառնայ, որ Եգիպտոսն ու տեղի հայ համայնքն է, որ համապատասխանում էին նշուած չափանիշներին եւ կարող էին դառնալ նոր կազմակերպութեան ծննդավայրը»:

Իսկ ակնարկելով Եգիպտական իշխանութիւններէն ստացուելիք պետական Արտօնագրի մասին, հեղինակը կ'աւելցնէ.

«Յ. Բ. Շ. Միութեան հիմնադրի ժողովից Երեք օր առաջ (հիմնադրութեան թուական 15 Ապրիլ 1906), 1906 թ. Ապրիլի 12-ին Պօղոս Նուպարը եւ Եագուա Արթինը խնդրագիր են ներկայացնում Եգիպտոսի ներքին գործերի նախարարութիւն: Տեղեկացնելով միութեան հիմնումի մասին եւ նշելով, որ այս գուտ մարդասիրական հաստատութիւն է եւ «... Բացորոշապէս կը

մերժելու բաղաքական հանգամանք ...»:

Եւ իրօք, 99 երկար տարիներ, Միութիւնը մնաց այդպիսին, առանց ներթափանցելու քաղաքական մարզական կառավարություն, մնալով միշտ հայրենիքի եւ Ս. Եջմիածնի կողքին ... երբեմն նոյնիսկ կարգ մը գաղութերու մէջ, Յ. Բ. Շ. Ա.-ի առաջաւոր դեկապարներ կ'ենթարկուեին հայածանքի՝ պարզ մէկ պատճառաբանութեամբ ... որովհետեւ անոնք ջատագովն էին միասնականութեան ... եւ կը սիրեին օրուան հայրենիքը:

Եղուարդ Մելքոնեան, Յ. Բ. Շ. Ա.-ի հիմնադիր անդամներու մասին կը բերէ բառացի եւ փաստացի տուեալներ, առանձին-առանձին մատևանչումներով, վեր առնելով անոնց ազգային ու հասարակական արժանիքները, որոնց մտահոգութիւնը, տակաւին այդ օրերուն եղած է հայու ու Հայաստանը եւ ուրեմն նպակադրած են օժանդակել՝ ծրագրելով մէկ բան. «Նպաստել Հայ ժողովրդեան մտաւոր ու բարոյական զարգացման ....», «...» անոնց նիւթական կացութիւնը բարութելու տրամադրութեամբ:

Իսկ մէջբերելով «Միութեան Նպատակները» անուն գլխէն, հեղինակը կը յուշէ. «Յուսանք թէ ամեն ճշմարիտ եւ զգայուն հայ, առանց խտրութեան կրօնի եւ սերի, խանդավառութեամբ պիտի ողջունէ միութեանս ծնունդը, պիտի ըմբռնէ անոր նշանակութիւնը, եւ սրբազն պարտականութիւն պիտի համարի անդամակցիլ անոր եւ օժանդակել անոր զարգացմանն ու ծառալման: Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնն մի գործնական ապացոյց թող լինի որ աշխարհիս մէջ ցրուեալ հայերն կարող են միաբանել ազգային բարօրութեան առաջնորդող մի նպատակի համար»:

Չեղինակը, շարունակելով արեւի բերել միութեանս հիմնադրման առթիւ առնուած որոշումներէն ու ծրագրերէն հիմնական յօղուածներ կամ տրամադրութիւններ, նաեւ կը յուշէ.

«Յ. Բ. Շ. Միութիւնը, յօգուտ հայրենի հողին հաւատարիմ մնացած հայ ժողովրդին, կը հիմնէ կամ նպաստով կ'օժտէ վարժարաններ, մատենադարաններ, արհեստանոցներ, աշխատանքի տուններ, հիւանդանոցներ, որբանոցներ եւ ուրիշ նմանօրինակ ազգային հաստատութիւններ ...»:

Միրելի ընթերցող. շատ բնականաբար, 99 երկար տարիներու վրայ երկարող եւ համբերատար աշխատանքի մը պտուղը հանդիսացող եւ 580 Եջերու վրայ արձանագրուած ուսումնասիրութիւն մը շատ դժուար է գրախօսել թերթի մը Եջերուն մէջ: Սակայն, ասիկա զիս պիտի չ'արգիլեր որպեսզի չարտայայտուի կատարուած

հսկայ, դժուարին, ճիգ ու եռանդ պահանջող գիտական մակարդակով նման աշխատանքի մը մասին, որուն համար կ'արժե շնորհաւորել գիտաշխատող Եղուարդ Մելքոնեանը:

Ապահով եմ ու վստահ, իր բովանդակութեամբ, իր պարունակած նիւթերու առատութեամբ ու ճշգրտութեամբ, Յ. Բ. Շ. Ա.-ի իւրաքանչիւր հաւատաւոր անդամին համար ոչ միայն «Բաց Դասագիրք», այլ հաճելի նույր մըն է «Յ. Բ. Շ. Միութեան Պատմութիւնը»: Կը մնայ զայն կարդալ, լաւ կարդալ, ճիշդ կարդալ եւ ճիշդ հասկնալ:

Յոս, ակամայ կ'եզրափակեմ այս խիստ արժեքաւոր գիրքին շուրջ իմ գրախօսականի մը սահմաններուն մէջ կատարած փորձս, խոստանալով մօտիկ ապագային իմ ընթերցողներուս հրացնել պատմական արժեք ներկայացնող հատուածներ ու դրուագներ, որոնք պիտի հարստացնեն պատմութիւնով հետաքրքիր ընթերցասերներուս գիտելիքները:

Բայց եկէք վերջին անգամ լսենք հեղինակին հեղինակաւոր խօսքը, որ իսկական գնահատական մըն է համազգային այս մեծ միութեան հասցեին:

«Եթէ մի պահ փորձենք պատկերացնել հայ ժողովրդի նորագոյն շղջանի պատմութիւնը առանց Յ. Բ. Շ. Միութեան, ապա կը համոզուենք, թէ որքան աւելի զրկանքներ ու կորուստներ կ'ունենար Սփիհիւքի հայութիւնը, որքան աւելի մեծ չափեր կ'ընդուներ ուժացումը նրա մէջ, որքան աւելի ծանր կը լիներ Հայատանի ժողովրդի վիճակը ինչպէս Խորհրդային կարգերի օրօք, այնպէս էլ այսօր: Յիրաւի Յ. Բ. Շ. Միութեան դերն ու նշանակութիւնը այնչափ մեծ էր եւ է, որ առանց նրա անկարելի է պատկերացնել հայ ժողովրդի քսաներորդ դարի պատմութիւնը»:

Կեդրոնացեալ, լուրջ, լաւագոյնս ուսումնասիրուած ու համբերութեամբ արեւին եկած խնամեալ հատոր մը, որ իսկապէս կարելի է անուանել տարուան «լաւագոյն նույրը» բոլոր անոնց, որոնք հաւատացին ու կը հաւատան այս Մեծ Միութեան կատարած եւ կատարելիք դերին:

ՀԱՅՐԻԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
Խօսնակ Սայհս-Յունիս 2005

ԱՃՈՏ ԶՈՐԵԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻՆ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍԻՆ ԸՆԴՄԵԶԵՆ

ԵԳԻՒԹՅԱՎ ՆԱԳՐԻՉ ԱՇԽ ԶՈՐԵԱՆԻ ԾԱՆՈԵԱՆ 100-ԱՄԵԼԿԻՆ ՂՋԹԻՒ
ԽՊՉԱՒԻՒՄՈՎ Կ'ԱՐՏԱՑՄԵԱԲ ԵՐՈՒԱՆԻ ԱՇԽՏԵԱՆԻ ՍՈՒ ՅՈՒԹԱԾ:

«Տ.»

ՃԵՆԿԻԳ ԽԱՆ ԳԻՒՂԻ ՄԸ ՎՐՈՎ ԿԸ յԱՐԺԱԿԻ. ԿԸ ԿՈՒՏՈՐԵ ՄԵՂԻՆՈՒ ԲՆԱԿՅՈՒԹԻՒՆԸ, ԿԸ ՏԱՆՉԵ, ԿԸ ԲՈՆԱԲՐԱՔԵ ԵՒ ԻՐ ՎՐԱՆԸ ԿԸ ՔԱՀՈՒԻ: ՅԱԶՈՐՈԴ ՕՐ ԿԸ ԴՐԿԵ ԻՐ ԳԻՆՈՒՐՆԵՐԸ՝ ՄԵՂԵԿԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԹԵ ԻՆԸ ԿԸ ՄԻՋԻ ԳԻՒՂԻՆ ՄԵԶ. գինուրները կԸ ՄԵՂԵԿԱԳՐԵՆ ԹԵ ԲՈԼՈՐԸ ՍՈՒԳԻ ԵՒ ՄԵՂՈՒԹԵԱՆ ՄԵԶ ԵՆ: ԲՈՆԱԿԱԼԸ ԿԸ ԻՐԱՄԱՅԵ ԿՐԿԻՆ ՏԱՆՉԵԼ ԳԻՒՂԱԳԻՆԵՐԸ: ՄԻԱ ՕՐԸ, ԴԱՐՁԵԱԼ ՆՈՅՆ ՀԱՐԳՈՒՄԸ Կ'ՈՒՂԵՇ՝ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԻԵԼՆՈՅՆ պատասխանԸ, ՄԻՋԻ ԹԵՂՈՒԱԽՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ԴԺԲԱԽ-ՄԱՍԻՆ: ԶԱՆԻ ՄԸ ՕՐ ԿԸ ՀԱՐՈՒՆԱԿՈՒԽՆ ՏԱԽԱԽԱՆԸՆԵՐԸ ԵՒ Ի ՎԵՐՉՈՂ ԳԻՆՈՒՐՆԵՐԸ ԿՈՒ ԳԱՆ ՄԵՂԵԿԱԳՆԵԼՈՒ ԹԵ ԶԱՐԴԵՐԵՆ ՃԵՐ-ԲԱԳԱՄՈՒԱԾ ՎԵՐՁԻՆ ԳԻՒՂԱԳԻՆԵՐԸ ԽԱՐՈՒԿ ՄԸ ՎԱՐԱԾ ԵՒ ՇՈՒՐՉ-ԱՎԱՐ ԲՈՆԱԾ ԵՆ, ՈՒՐԱԽԻ ԱԼՋԱԿԻՆԵՐՈՎ: Ահա Ես այսօր հասած Եմ այդ մարդոց «ԵՐՉԱՆԿՈՒԹԵԱՆ»:

ԽՈՍՈՂԸ ԶՈՐԵԱՆ Ե, ԱՐԱՆԸ ՃԱՅՆԻ ԵԼԵՒՅՆԵՐՈՒ, ԱՐԱՆԸ ՋԳԱԳՈՒՈՂ յՈՒԳՈՒՄԻ, պարզ, ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԴԵՎՔ ՄԸ պատմելու անտարբերութեամբ: Եւ այս՝ մեր առաջին հանդիպումին. Վայրը՝ բուրգերու ետին տարածուող անապատը, ուր վերջ կԸ գտնէ քաղաքակիրթ աշխարհը, Եւ մարդ կԸ թափանցէ ուրիշ հորիզոնէ մԸ ՆԵՐՍ, ուր այլեւս բնութիւնն է խօսողը Եւ ուր պատմութիւնն է արձանագրողը՝ բուրգերու ԵՐԵՔԻԱԳԱՐԱՄԵԱՅ ՈՒ ՏԱՐԱՊԱՀԱՐ պատերէն: Այստեղ միայն հովերը կ'երգէն ու իրենց երգը կԸ ճայնագրեն անապատին վրայ, աւազի կուտակումերով:

ԶՈՐԵԱՆԻ ՃԱՅՆԸ, միապաղաղ ու մեղմ, կարծեք բնութեան անծանօթ հեռուներէն իմացուած ճայնն եր, բուրգերուն նման յղկուած՝ տարիներու տառապանքէն Եւ անով իսկ վաստկած ապրելու, յաւերժանալու հաստատ իրաւունքը:

Բոլոր ճշմարիտ տաղանդներու նման՝ տառապանքն է կոփած ԶՈՐԵԱՆԻ հոգին, Եւ անոր միտքերը կեանքի բոլոր դառնութիւնները առատօրէն ճաշակած մարդուն իմաստութեան բիւրեղացումներ Են: Իր պարագային, անհատական տառապանքը չէ որ եկած է պատուհասելու գինք, այլ ամբողջ մեր ժողովուրդինը. ան քալած է արիւնի ճամբաներէն, ոտքերը

զարնուած են հայ դիակներու, գլխուն վերեւ շաչած են թուրք ոստիկաններու մտրակները Եւ դամոկլեան սուրի նման կախուած է թրքական եաթաղանը՝ լինել-չլինելու ահեղ հարցումին հետ:

ԶՈՐԵԱՆ ԾՆԱԾ Է ԹՈՒՐՁԻՈ ԾՈՎԵԳԵՐԵԱՅ ԿԻ-ՐԱՍՈՆ քաղաքի ծանօթ փաստաբանի մԸ ըն-ՄԱՆԻՔԻՆ ՄԵԶ: ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՄՈՒՍԻԿԱՆ ԲՐՈՅԻ ՄԸ ՃԵՐՄՈՒԹԵԱՆ զգացումը աղօտած է իր մԵԶ, ու զայն վերականգնելու ծգտող հատուկսոր պատկերները՝ նուիրեալ հայ մօր մԸ դեմքն է, զարգացած հօր մԸ լրջութիւնը, դաշնակի մԸ հնչիւններն Են, ընտանեկան գրադարանի մԸ հանդիսաւոր շարքերով գիրքերը:

Յազիւ թԵ պատասի՝ Աշոտին հոգին կԸ սկսի ընձիւղիլ Թուրձիո խաւարին դԵՄ արուեստի ու մտաւորականութեան ովասիս հանդիսացող այս բնակարանին մԵԶ՝ Երբ վրայ կԸ հասնի եղենը: ԶՈՐԵԱՆԻ հայրը ՎԵՐՁԻՆԸ Կ'ԸԼՎԱՅ ԻՐԵՆԳ քաղաքին ՃԵՐԲԱԿԱԼՈՒՂՆԵՐԵՆ: Երբ մԵ-ԾԱՐՈՒԱԾ փաստաբան, թուրքերը ծի մԸ կու տան անոր Եւ իրը թԵ յարգանքներով կ'անշատեն զայն ընտանիքնեն, քիչ Ետք զազանաբար սպաննելու համար լեռներու մԵԶ:

Պատասիին միտքին մԵԶ յաւետ կԸ դրոշմուին անոր ՎԵՐՁԻՆ ԽՈՍՔԵՐԸ – «զիս մի մոռնաք»: Աք-Սորեալներու կարաւանին մԵԶ կԸ քշուին Շա-պին Գարահիսար, ուր լեռնական թուրքեր կԸ գնեն գինք, օգտագործելու համար իրը հովիւ հսկ իր քոյրերէն մԵԿԸ՝ իրը սպասուիի:

Գնուած օրը տանիքէ մԸ կԸ դիտէ աքսորեալ-ներու կարաւանը, որուն մԵԶ մայրն ու պատիկ եղբայրները կ'երթան դԵՎՀ ԹՈՒՐՁԻՈ խորերը, անգամ մԸն ալ չվերադառնալու համար:

Յազիւ տասնամեայ պատասի՝ կԸ ՃԵՌԱՆԱՐԿԵ իր առաջին ասպարեզին – հովուութեան: Նախ արածել կԸ սորվի դանդաղաշարժ կովերը, Եւ ապա՝ արագաշարժ ու չարաճի այծերը: Զա-նից կԸ յանդիմանուի Եւ կԸ խոշտանգուի իր թուրք տիրոջմեն, արհեստին մԵԶ ցուցաբերած իր համբակութեան համար: Ի ՎԵՐՁՈՂ, սակայն, կԸ տիրանայ անոր գաղտնիքներուն:

Այստեղ, Շապին Գարահիսարի լեռներուն

վրայ, պատասիին հոգին կը բացուի քնութեան: Մերթ ըսդ մերթ հօր կամ մօր գգուանքի կարօտը կը խեղդէ քնութեան հարազատ մտերմութեան մէջ, ուր իր հոգին կը լեցուի գոյներով, առուակներու կարկաչով, մարդոց ու կենդանիներու պարզ ու անմեղ կեանքով: Քնութիւնը կ'ըլլայ իր առաջին ուսուցիչը եւ գուցէ նաեւ ... վերջինը, որովհետեւ Զօրեան իբր իմաստութիւն ու կեանքի փիլիսոփայութիւն ամէն ինչ սորված է քնութեան մէջ. հետագային դպրոցն ու արուեստի ակադեմիաները միայն ցոյց տուած են իրեն քնութեան սորվածը կեանքին վերադարձնելու միջոցները:

Իր առաջին գծագրութիւնները կը կատարէ դպրոցեն եւ կողոպուտներէն մնացած աշակերտական վերջին տետրակին Եջերուն վրայ, եւ երբ այդ Եջերը կը վերջանան, կ'անցնի ծառի կոճղերուն:

Յազիւ վարժուած այս նոր կեանքի պայմաններուն՝ կը մեռնի զինք գնող ընտանիքին հայրը եւ ընտանիքին միւս անդամները իբր անպետք իր՝ զինք կը վաճառէն ուրիշ անզաւակ ընտանիքի մը, որ կը թրջացնէ պատասին՝ Յիւսէն անունով:

Ընտանիքին կինը գաղտնօրէն կը յարաբերի թրջական բանակէն փախստական զինուրի մը հետ, որ ամէն գիշեր կ'այցելէ իրենց ընակարանը, փախստական ուրիշ զինուրըներու սպանութեամբ ձեռք ձգուած աւարտներով: Օր մըն ան կը խոստանայ փոքրիկ Յիւսէնին իբր նուեր բերել զինուրական վերարկու մը:

- Երջանիկ էի ես, որ վերջապէս վերարկու մը պիտի ունենայի, ենթադրեալ «մօրս» սիրահարէն, - կ'ըսէ ան: Չէի կընար անդրադառնալ թէ այդ երջանկութեան զինը պիտի ըլլար կեանքի վատնումը: Որպէսզի ես վերարկու մը բախտաւորութիւնն ունենայի՝ երակ մը պիտի պատուէր, պատերազմի ու մահուան ճիրաներէն փախչող զինուրի մը կեանքը պիտի խլուէր ...

Երկար չի մնար նաեւ այս ընտանիքին մօտ, որովհետեւ թուրք երիտասարդ մը Կիրասունէն կու գայ եւ նորընծայ Յիւսէնն ու քոյրը կրկին գնելով կը տասի իրենց ծննդավայրը: Ետքէն միայն կը տեղեկանայ թէ այդ երիտասարդը ձեռք ձգած էր իր մօր կողմէ իբր վերջին տուրք կարաւանի թուրք զինուրներուն յանձնուած իր փոքրիկ եղրօն բարձը, որուն մէջ պահուած էին իրենց մուրհակներն ու կալուածաթուղթերը: Թուրք երիտասարդը կը փափաքէր մեծոցնել Աշոտն ու քոյրը եւ անոնց ստորագրութեամբ տիրանալ ընտանեկան ամբողջ ժառանգու-

թեան: Ինչ միամիտ թուրք արդարեւ, երբ ամբողջ ժողովուրդի մը ժառանգութիւնը կողոպտուեցաւ թալանով ու ջարդով, երբ յետին թուրքն անգամ գիտցաւ թէ հայուն ինչքին ու ժառանգութեան տիրանալու միջոցը զայն սպանելին ու կողոպտելին էր միայն՝ այս թուրքը բարեմտօրէն կը դիմէր «պարկեցու» միջոցի մը. Եւ այդ պատճառաւ ալ տարբեր հուն կը ստանայ ապագայ Նկարիչին կեանքը:

Կիրասունի մէջ կը վերագտնեն իրենց զարմուիին, որ ամուսնացած էր Պաղտատցի սպայի մը հետ եւ այդ սպայի ընտանիքին ընկերակցութեամբ կը փոխադրուի Կեսարիա:

Ոյնտեղ Զօրեան՝ կ'երթայ ու շուկային կը գնէ պոլսական տեսարաններու պատկերներ՝ ընդօրինակելու համար զանոնք: Շուկային մէջ կը հանդիպի նաեւ իբր թուղթ վաճառուող հայոց կողոպտուած գիրքերու կոյտերուն: Կշիռով կը գնէ այդ գիրքերը եւ կը բերէ տուս: Շաֆֆիի, Ծերենցի եւ այլ գրողներու ամբողջ շարք մը կը գտնէ անոնց մէջ եւ կը սկսի անյագործն կարդալ, հայ լեզուի վերատիրացման հետ վերագտնելով նաեւ հայկական ոգին, որ հետզհետէ արմատաւորուելով, հետագային պիտի փոխանցուէր իր արուեստին:

Այսուհետեւ Զօրեան կապուած կը մնայ այդ արար սպայի ընտանիքին, որուն հետ կ'երթայ Պոլիս, ուր իր նախկին վարժարանին տնօրէնը՝ Յիւսէնան, կը խրատէ զինք որ անցնի Եւրոպա եւ հետեւի արուեստի վարժարանի մը դասընթացքներուն, նկատի առնելով որ արդէն անցուցած էր իր դարոցական տարիքը: Սակայն, դեպքերը այսպէս մը կը դասաւորուին, որ բոլորը միասին փոխադրուին Պաթում. իսկ անկէ ետք, Զօրեան իմասնալով որ իր մօրեղբայրը կը գտնուի Սուխումի, նամակ կը գրէ անոր ու կը յայտնէ թէ ինք ու քոյրը ազատած են սպանին: Մօրեղբայրը կու գայ եւ զիրենք կը փոխադրէ Սուխումի, ուր կը մնայ տարի մը, մտնելով առեւտրական ասպարեզ:

Յետոյ կրկին կը փոխադրուի Պաթում:

Յակառակ կեանքի դառնութիւններուն՝ Զօրեան կը մնայ միշտ զուարթ ու կենսուրախ:

Օր մը ծովու սպիտակ թռչուն մը կ'որսայ. Նկարիչի իր բնագդը եւ մանաւանդ Կեսարիային բերած իր հնարամտութիւնը զինք կը մղեն որ կարմիր ներկէ թռչունը:

Երկու անգիացի զինով զինուրներ տեսնելով տարօրինակ թռչունը՝ կը գնեն զայն: «Կարմիր թռչուն»ին վաճառումը լայն կը բանայ առեւտրական ասպարեզը իր առջեւ եւ ինք իր

քրոջ ամուսնոյն գրասենեակին մեջ կը նուիրուի առեւտուրի, միշտ պարապոյ ժամերուն զբաղելով գծագրութեամբ:

Գրասենեակի առեւտուրը իրեն կ'ապահովէ ցարական կառավարութեան կաղամբածաւալ ռուբիները, սակայն Տեսիքինի եւ Վրանկելի բանակներուն անկումով եւ յեղափոխական ուժերու յառաջխաղացքով փոքրիկ առեւտրականը կը սնանկանայ:

Զեռայրը զիրենք կը փոխադրէ Պոլիս, ուր կը փափաքի վաճառականի մը մօս դնել պատանին: Աշոտ կ'ընդիմանայ եւ կ'ուզէ անպայման շարունակել ուսումը: Այստեղ կը ճանչնայ որբանոցի ինամակալներէն Շապին Գարահիսարցի ինամակալ մը, որ զինք կ'ընդունի Եսայեան որբանոց: Որբանոցին մեջ կը մտերմանայ Օնսիկ եւ Չաւեն Սիրմելեան արուեստագետ եղբայրներուն: Չաւեն Սիրմելեան, հետագային, իր «Այ Ասք Եռւ Լեյտիզ Էնտ Ճենթըլմէն» գիրքին մեջ տեղ տուած է նաեւ այս բարեկամութեան:

Որբանոցին մեջ կը ճանչցուին նկարչական իր շեշտուած շնորհները. մանաւանդ յաջողութիւն կը գտնէ իր մեկ քացող ուսուցիչին ջրաներկ պատկերը:

Այդ օրերուն Պաղտատէն Պոլիս կու գայ գրող Լեւոն Մեսրոպ, որ առաքելութիւն ուներ Պաղտատի «Մասիս» Տիկնանց միութեան անունով որբանոցին ընտրելու երաժշտական հակումներ ցուցաբերող պատանի մը, որպեսզի զայն դրկէր Երոպա՝ Կոմիտասը փոխարինող նոր երաժիշտ մը պատրաստելու համար:

Սանութեան յարմարագոյն թեկնածու կը նկատուի Օնսիկ Սիրմելեանը, որ արդէն սկսած էր հանդէներու մեջ ջութակ նուազել: Խնամակալութեան խնդրանքին վրայ՝ Լեւոն Մեսրոպ դիմում կը կատարէ Տիկնանց միութեան, որպեսզի Զօրեանս ալ որդեգրէն իրը սան եւ առիթ տան անոր որ արդէն բացայատուող իր նկարակչական ձիրքերը մշակէ Երոպայի մեջ: Առաջարկը կ'ընդունուի եւ երկու որբերը կը մեկնին Վիեննա, պայմանագրութիւն ստորագրելով թէ վկայուելէ Ետք պէտք է վերադարձնան Յայաստան, կամ արտասահմանի մեջ նուիրուին ազգային կամ կրթական գործի: Այստեղ Զօրեան կը յաճախէ նկարչական յատուկ դպրոց մը, նոյն ատեն երեք տարի կը հետեւի ակադեմիայի դասընթացքներուն եւ կը ստանայ համապատասխան վկայականներ:

Ապա կ'անցնի Յօնմ, ուր դարձեալ կ'ուսանի ակադեմիայի մեջ եւ նոյն ատեն կը հետեւի Վիեննա Մետիսիսի դասընթացքներուն: Այստեղ

ամեն տարի 100-125 թեկնածուներուն մեջեն կ'ընտրեն 25 հոգի: Իր մուտքի ատեն Զօրեան այդ 25-ին մեջ կը հանդիսանայ առաջին:

Ան փայլուն յաջողութեամբ Յօնմի ակադեմիային եւս կը ստանայ իր վկայականը:

Այդ տարիներուն Յայաստանի ճամբան փակ կը գտնէ իր առջեւ, որպեսզի կարենայ յարգել իր գրաւոր թէ բարոյական պայմանագրութիւնը: Իսկ հտալիոյ մեջ ֆաշիզմի հեղձուցիչ մթնոլորտը սկսած էր անտանելի դարձնել կեանքը: 1929-ին կ'որոշէ հեռանալ Յօնմն եւ հաստատուիլ Աղեքսանդրիա, իբր գծագրութեան ուսուցիչ պաշտօն վերցնելով Պօղոսեան Ազգ. Կարժարանին մեջ: Աղեքսանդրիոյ մեջ կը պաշտօնավարէ մինչեւ 1941, երբ այս անգամ նացիստական ռումբերուն հալածանքը զինք կը նետէ Գահիրէ, ուր միշեւ 1950 կը պաշտօնավարէ Գալուստեան Ազգային վարժարանին մեջ եւ ապա կը բանայ նկարչութեան իր սեփական աշխատանոցը, ուր կը յաճախէն ամեն ազգէ խոստըմնալից երիտասարդներ, որոնք հետագային իրենց անունը կը պարտադրէն նկարչութեան մարգեն ներս:

Յայկական վարժարանին մեջ Զօրեան կը գտնէ ուսուցումի չափազանց նախնական դրութիւն մը. ան կը նկատէ թէ աշակերտութերը իբր գծագրութիւն կը սորվին ընդորինակել քարթ-փոսթալներ եւ բթացնել իրենց դիտելու եւ զգալու կարողութիւնը: Արդարեւ, այդպիսի ընդորինակութեան մը մեջ, աշակերտը սահմանափակուած է իրեն պարտադրուած պատկերին շրջագիծին մեջ մնալու՝ առանց մտաւոր ու զգացական ճիգի: Զօրեան ազգային վարժարանին մեջ կը ներմուծէ մանկավարժականօրէն առողջ գծագրութեան մեթոս մը՝ այդ դասը բարձրացնելով լեզուի եւ գիտութեան դասերու լրջութեան: Առանց ընդիմութեան չէ որ կը կատարուին այս յեղաշրջումները վարժարանին ներս: Ծնողները կու գան բողոքելու տնօրենութեան մօտ թէ իրենց տղաքը տետրակները աղտոտելէ զատ ուրիշ բան չեն ըներ գծագրութեան դասին. այդ բողոքներուն ուժ կու տան նաեւ նոր ուսուցիչին պաշտօնին վրայ աչք ունեցող քանի մը դատարկապորտներ. պաշտօն՝ որ հազիւ թէ ապրուստի միջոցներ կ'ապահովէ նկարիչին, միշտ յետնեալ ամսավճարներու գումար մը պահելով ետին:

Զօրեանի ներմուծած մանկավարժական արդի մեթոսները անխարան կը կիրարկուին այն ատեն՝ երբ հայ աշակերտները կը սկսին յաջողութիւններ արձանագրել միշտագային մրցումներուն մեջ. եւ անոնց յաջողութենեն խանդավառուած Աղեքսանդրիոյ օտար վար-

Ժարանի մը զուհցերիացի տևորենը կու գայ հայկական վարժարան՝ ուսումնասիրելու եւ իր վարժարանին մէջ եւս կիրարկելու համար այդ արդիական մեթոսները:

Երկար ատեն հոգաբարձուներն ու ազգային շոշերը Զօրեանի մէջ տարբեր քան չեն տեսներ այն ուսուցիչ-ուսուցչուիիներեն, որոնք իրենք դիմաց շարքի կը սպասեն, իրենց ամսավճարին հաշուոյն քանի մը դրուշ գանձերու եւ հոգալու օրուան հացը:

Այդ շրջանին բազմաթիւ ծիծաղաշարժ այլ դառն վկայութիւններ կան այս ուղղութեամբ:

Զօրեան, Վարժարանեն դուրս, իր սուլ ժամերուն, եւ հայ վարժարանին մէջ անխնայօրեն սպառած իր կորովին մասցորդացով կը նկարէ անվերջ, սրբազն կիրքով ու հաւատքով: Օր մը իր զարգացումով համբաւ վաստկած քահանայ մը տևորիների համար կ'այցելէ նկարիչին տունը. աղօթքի պահուն անոր ուշադրութիւնը կը գրաւէ նաթիւր մորթ մը, խաղողով եւ գինիի շիշով: Եւ աղօթքին ետք, քահանան, իր ծայնին խորհրդաւոր շեշտ մը տալով կը խրատէ նկարիչը.-

- Տղաս, կ'ըսէ ան, այս նկարին մէջ սիսալ մը ըրած ես. գինիին հետ խաղող չ'երթար, այլ գոռն պէտք է ... ապուխտ գծէիր:

Զօրեան կ'անդամակցի նաեւ Աղեքսանդրիոյ նկարիչներու միջազգային ընկերակցութեան եւ կը սկսի մասնակցիլ անոնց կազմակերպած նկարչական ցուցահանդեսներուն: Այդ շրջանին հայկական թերթերը, տեղական օտար մամուլի գնահատանքներէն արթնցած, կը ծանուցանեն թէ իրենց ազգային վարժարանի վարժապետներէն մէկը իր վարժապետի ասպարեզէն դուրս նաեւ զբաղեր է նկարչութեամբ եւ օտարներու ուշադրութիւնը հրաւիրող գործ նը ներկայացուցած է ցուցահանդեսին:

Միւս կողմէ, իմաստակ թղթակից մը կ'առաջարկէ ուսանելու համար Եւրոպա դրկել այս տաղանդաւոր Երիտասարդը ... որ տակաւին նոր վերադարձած էր Եւրոպային:

Ծուրջ քսան ու հինգ տարի ազգային վարժարանի մէջ գծագրութիւն ուսուցանելով՝ Զօրեան աւելիով կը հատուցանէ այն խնամքը, որուն արժանացած էր ուսանողութեան տարիներուն:

Դպրոցին դուրս ան ցարդ տարած է ու կը տանի Երախտաշատ աշխատանք մը՝ պատրիաստելով եւ առաջնորդելով տասնեակներով հայ թէ օտար Երիտասարդ նկարիչ-նկարչուիիներ: Արդարեւ, Զօրեանի աշակերտած են փա-

րիզահայ անուանի Երգիծանկարիչ Զիրազ, նկարիչներ ծուշան Եկոյեաններ, Յասմիկ Պալլարեան, Նորա Իփեքեան, Ռոզ Փափազեան, Լեյլա Էզզեթ եւ բազմաթիւ հայ ու օտար նկարիչներ, որոնցմէ շատեր այսօր տեր են միջազգային համբաւի:

Յակառակ իր ուժեղ եւ ինքնատիպ անհատականութեան՝ Զօրեան չի կաղապարեր իր տաղանդաւոր աշակերտները, այլ ուսուցանելով անոնց նկարչութեան թեթևիքն ու հիմնական տարերքը՝ թոյլ կու տայ որ անոնք աճեցնեն իրենց անհատականութիւնը եւ տիրանան գեղարուեստական զարգացման: Այսինքն, վարպետը, փոխանակ իր անձնն մեկնելով ինքնինք դրոշմելու մատղաշ տաղանդներու վրայ՝ կը մեկնի իր աշակերտին խառնուածքնեն՝ վերադառնաւալու համար այդ խառնուածքնին: Ահա ատոր համար է որ այսօր, երբ նկարչական ցուցահանդեսներու մէջ կը հանդիպինք իր աշակերտներուն, գրեթէ ոչ մեկ հասարակաց գիծ կը գտնենք անոնց անհատականութեան մէջ, բացի լաւ իրացուած նկարչական սկզբունքներէն: Անոնցմէ իրաքանչիւր ինքզինք կու տայ բուխ եւ հարազատ արտայայտութեամբ, ու մանաւանդ՝ ինքնավստահ քայլերով:

* * *

Եթէ Զօրեան ըլլար միայն այն, ինչ որ նկարագրուեցաւ այստեղ՝ ընթերցողին միտքին ու սիրտին մէջ ան ապահոված պիտի ըլլար տառապած մարդու կարեկցութիւն, մահուան ճիրաններէն խուսափած լաւատես մարդու վարկ ու մանաւանդ՝ գնահատելի դաստիարակի մը արժանի յարգանք: Այս բոլորը, սակայն, պատուանդանն են տակաւին իր անձին ու արժանիքներուն. անոնց վրայ կը բարձրանայ բուն արուեստագետին վիթխարի Եռլիթինը, որուն մօտենալս ու զայս տարագել փորձելը, ճշմարիտ Երկիլով կը լեցնէ այդ անհամեստ արկածախնորութեան ձեռնարկող գրիչը:

Ցարդ նկարագրուածը, առաւել կամ նուազ չափով սովորական Երեւոյթ մըն է մեր կեանքին մէջ, սակայն նկարագրուող արուստագետը այդ սովորական դիմագիծն անդին կը պահէ անսպոռը, վերացականը, որ ուրիշ քան չէ, եթէ ոչ հզօր տաղանդի մը բարախումը: Որքան մօտեն դիտեք այդ տաղանդը՝ այդքան աւելի կը ճնշուիք անոր ահագնութեան ներքեւ: Արդարեւ, մարդ դիլութեամբ կը փորձուի նկարել կամ նկարագրել բուրգերը կամ Մեմնոնի հսկաները՝ հեռուեն. սակայն, անգամ մը որ մօտենաք անոնց, այդ ահեղ զանգուածին ճնշումին ներքեւ անխուսաբեկի շուարումի մը կը մատնուիք:

Ահա այսպիսի շուարում մըն է որ կը համակէ զիս, երբ կը փորձեմ ուրուանկարել Զօրեան արուեստագետին հոգեկան դիմանկարը, ճանչնալէ ետք իր մեծութիւնը. Մտերմութեան մէջ, ամենայետին շարժումին եւ խօսքին ետին կարելի է հաստատել իր գեղագիտական ըմբռնումները, փիլիսոփայական հայեցքները, քնարականութիւնը, ազգային շերմութիւնը, որոնք կը բխին իր եռլթենեն՝ ոչ հանդիսաւոր լրջութեամբ մը, այլ սովորական նիստ ու կացի, արուեստի եւ կեանքի շուրջ կատարուած խորհրդածութեան մը ընթացքին կամ պաստառի մը յօրինումին հրայրքներու պահուն:

Զօրեանի մտերմութիւնը արուեստի վերափոխիչ ներշնչումին բացուած հոգիները կը տանի գեղեցիկին աշխարհը, որ անջատ ոլորտ մը չէ մեր ապրած կեանքն ու շրջապատեն, եւ որ լսելի կը դարձնէ երաժշտութիւնը գոյներու եւ ձեւերու՝ ընկալելի միայն համաթրթիո լարեր ունեցող հոգիներու համար:

Արուեստի մէջ թեքնիքի միտումնաւոր ցուցադրութիւնը ապացոյց է այդ թեքնիքին չմարսուած ըլլալուն. թեքնիքը իւրացնելը փառասիրութիւնն է արուեստագետին, իսկ թեքնիքը իւրացնելէ ետք զայն անսշմար դարձնելը՝ անոր փառը:

Վրձինի իւրաքանչիւր հարուածը իմաստ ունի նկարիչին համար, ինչպէս իւրաքանչիւր ծայնանիշ ծայն մը եւ իմաստ մը ունի երաժշտին համար. որեւէ աւելորդ գի՞՛ ֆու նոթ մըն է որ կը խանգարէ համանուագը:

Զօրեանի իւրաքանչիւր վրձինի հարուածը ունի իր գեղագիտական արժեքն ու բացատրութիւնը, եւ իր իւրաքանչիւր պաստառը՝ իր փիլիսոփայական իմաստը, որքան որ ալ մեծ թուի այս բառը:

Սովորական մահկանացուներուս համար գեղեցկութիւնը կոյր իրականութիւն մըն է, որուն կախարդանքին կ'առաջնորդեն մեծ արուեստագետները: Գեղեցկութիւնը տեսնելու կրաւրական իրողութիւնը դեռ արուեստագետի բարձունքին չի հասցես ենթական. արուեստագետին գործը գեղեցիկը ընկալելէ ետք՝ անոր վերափոխումն է, ներգործական վերարտադրութիւնը, հոգեկան աշխարհի մը ներշնչումով ձեւաւորուած:

Զօրեան իր արուեստին տարերքը հանդիսացող գեղեցկութիւնը կը գտնէ բնութեան մէջ եւ իր արուեստին թելադրանքով մեզ կը հրաւիրէ բնութիւնը սիրելու. ինչո՞ւ կը սիրենք բան մը – որովհետեւ կը հասկնանք. եւ Զօրեանի պաստառներով բնութիւնն է որ կը բացատրուի մե-

զի, իր ներքին օրէնքներով. եւ զանոնը դիտելով կը հրաւիրուինք բնութեան պաշտամունքին:

Զօրեանին նիւթերը այլազան են՝ այլազան ոճերով եւ սակայն ներքին միասնութեամբ: Ան չունի նաեւ գոյներու նախասիրութեան կաշկանդումը, որ յաճախ մանիեզիմի (սովորամութեամբ) կ'առաջնորդէ արուեստագետը, բանտարկելով զայն արտայայտութեան սահմանափակ միջոցներու կալանքին մէջ: Անոր ընտրած նիւթին ներքին եռլթենեն կը բխին գործածելիք գոյներն ու մշակելու եղանակը: Անոր համար է որ իր արուեստը անվերջանալի հոլվոյթի մը մէջ է, միշտ ներկայացնելով իրարմտարեր նկարներ, որոնց կ'ընկերակցի անակնական ցնուումը. ան ոչ մէկ նկարի մէջ կը կրկնէ ինքզինք, սակայն ոչ մէկ նկարի մէջ ալ կը դադրի ինքզինք ըլլալէ:

Իր մէջ արուեստագետը յաւիտենօրէն վերանորոգող ուրիշ երեւոյթ մըն ալ իր խուզարկու միտքն է, որ կը դիտէ իր շրջապատը, իր հոգին, ուրիշներու հոգին՝ միշտ թանկագին գանձերով փառաւորելով մակաբերածը:

Զօրեան համամարդկային մտահորիզոնով հայ նկարիչ մըն է, ինչպէս Փիքասօ իր համամարդկային արուեստով կը մնայ սպանացի եւ ինչպէս Արամ Խաչատուրեան իր միջազգային երաժշտութեամբ կ'երգէ հայ հոգին: Բայց ան չի հաւատար մակերեսային հայկականութեան մը: Կարգ մը նկարիչներ, հայկական եկեղեցիի մը զմբեթը գետեղելով իրենց պաստառին մէկ անկիւնը կամ հայկական մանրանկարչութեան գոյներու օգտագործելով՝ կը կարծեն հայկական տոհմիկ ոգին արտայայտած ըլլալ:

Ճիշդ է թէ թեքնիքը առաջին հերթին կը հեռացնէ արուեստագետը իր ազգային աւանդութիւններէն, սակայն թեքնիքի ամբողջական տիրապետութիւնը դարձեալ կը տանի ազգային ոգիի դրսեւորումին: Անգամ մը որ արուեստագետը տէրն է իր միջոցներուն՝ չի կրնար այլեւս ինքզինք չտալ եւ իր միջոցաւ՝ իր ազգային եռլթիւնը: Ազգային տարերքի բռնազբույկ ցուցադրութիւն մը կը խաթարէ արուեստը: Ազգային ոգին արուեստագետի արիւնին մէջն է՝ պատմական երկար խմորումով մը. ան դարերէն կու գայ եւ կ'երթայ դարերուն:

Ինչպէս մարդկային օրկանիզմը կը զարգանայ ըստ բնութեան ներգործօն ազդակներուն՝ ազգային նկարագիրն ու ոգին ալ կը կազմուին ժողովուրդի մը բնաշխարհին ու կենցաղային ներգործութեամբ: Մարդկային օրկանիզմին վրայ կը յառաջանայ լսելիքը՝ որովհետեւ շրջապատին մէջ ընկալելի թրթռացումեր իրենց վե-

րափոխիչ ազդեցութիւնը կը բերեն այդ օրկանիզմի եղափոխման ընթացքին վրայ. Նոյն է պարագան տեսանելիքին, հոտոտելիքին եւ շօշափելիքին համար:

Յայկական կենսասիրութիւնը, հրացայտ խառնուածքն ու մելամաղձոտութիւնը ժառանգութիւնն են մեր աշխարհին, մեզ շրջապատող ընութեան եւ մեզի սահմանուած պատմական անցեալին: Անոնք անբաժանելի մասը կը կազմեն մեր ազգային եռթեան եւ իրենց դրսեւրումը կը գտնեն երբ հայ արուեստագետը ձերքագատուի թեքնիքի կաշկանդիչ փորձութիւններն եւ զայն ամբողջութեամբ ենթարկէ իրեն:

Ահա այս իմաստով միայն հայկական է նկարչութիւնը Զօրեանին: Յայկական եկեղեցին «քարէ աղօթք» մըն է անոր համար, որ ազգայինն առաջ՝ իր մեջ կը սքողէ մարդկային յաւիտենական խորհուրդ մը. Նկարիչը հայ եկեղեցւոյ ճարտարապետութեան կառոյցներու կես-վերացական յօրինումով կը հասնի այդ խորհուրդին եւ ազգայինին ընդմշջն կու տայ համամարդկայինը, արուեստի հզօր ուժով: Պետք չէ զարմանալ որ մահմետական երկիր մը, որպիսին է Եգիպտոս, 1955-ի Նիւ Եռքի Կուկենահայմի մրցանքին ներկայացուեցաւ Զօրեանի հայկական եկեղեցիներու յօրինումով, որովհետեւ, ամեն բանէ առաջ այստեղ դրոշմուած էր արուեստի հզօրութիւնը:

Մասնակցելով Փարիզի, Վենետիկի, Հռոմի թէ Գահիրէի մեջ հաւաքական ցուցահանդեսներու եւ կազմակերպելով բազմաթիւ անհատական ցուցահանդեսներ Ալեքսանդրիոյ, Գահիրէի, Պէյրութի եւ Յալէպի մեջ՝ ան նուաճած է միջազգային հետաքրքրութիւն եւ ճանաչում, բազմաթիւ պատուանշաններու հետ: Եթէ բախտը այսպէս տնօրինէր որ Զօրեան հնարաւորութիւնը ունենար ստեղծագործելու եւրոպական երկրի մը մեջ՝ իր արուեստին ուժը բաւարար պիտի ըլլար պաշտպանելու միջազգային համբաւ մը նաեւ արուեստի այդ խստապահանջ միջավայրին մեջ:

Որեւէ յուզում եւ որեւէ ապրում կարելի չէ արուեստի վերածել՝ այսքան ատեն որ արուեստագետը չէ տիրապետած անոնց, չէ մարսած զանոնք: Յուզումին ազդեցութեան տակ կ'եղծանուի արուեստը: Սակայն այս պահուն որ արուեստագետը ունի այդ յուզումին ամբողջական տիրապետութիւնը՝ կրնայ այլեւս յուզել ուրիշները, ստեղծելով իր արուեստը:

Զօրեան կը դաւանի որ արուեստի դերը ոչ լացնելն է, ոչ ալ խնդացնելը, որովհետեւ լացն ու ծիծաղը ժամանակաւոր վիճակներ են մարդ-

կային բնութեան համար: Արուեստը ունի աւելի բարձր առաքելութիւն մը, որ ուրիշ բան չ' եթէ ոչ մարդկային ժամանակաւոր վիճակներուն մեջ փնտուել ու յաւերժացնել մնայունը, հիմնականը, վեհագոյնը:

Գուցէ այս պատճառաւ է որ նկարիչը յիսուն տարի վարանած է իբր նիւթ ընտրելու հայկական մարտիրոսութիւնը, հակառակ անոր որ յետին մանրամասնութեամբ ապրած է այդ գեհենին ահաւորութիւնը: Ան սպասած է՝ մինչեւ որ ձերքագատուի մարդկային ժամանակաւոր ու մասն զգացումներն եւ հոգեկան գերագոյն բարձունքն մը դիտելով տուած է մարդկային օրենք ահաւոր այդ գեհենին պատկերը, իր բածունքին վեհութեամբ երաշխաւորելով նաեւ անոր գեղարուեստական տոկունութիւնը: Ի վերջոյ մեր նահատակութիւնը մեզի՝ համար միայն նշանակութիւն մը ունի, անոր ոգեկոչումը մե՛զ է որ կը տառապեցնէ ու կը ցաւցնէ: Սակայն, օտար ազգերուն փոխանցելու համար մեր տառապանքին ուժգնութիւնը, պետք ունինք արուեստի վարակիչ ուժին: Եւ այդ ուժով է որ Զօրեան ձեռք կ'առնէ իր ազգային նիւթը:

Այսօր Զօրեան կը գտնուի իր ուժերու լիութեան եւ հոգեկան աշխուժութեան ու եռանդին գրեթե երիտարդական կենսունակութեան մեջ: Անձերը, ազգերը եւ մարդկութիւնը կը դիտէ պատկերներով ու կը վերլուծէ զանոնք ընութեան անյեղի օրէնքներուն գիտակից տիրապետութեամբ. անոր համար է որ իր արուեստը այդքան մարդկային է, այդքան ընարական եւ միեւնոյն ժամանակ՝ այդքան փիլիսոփայական:

Մենք պաշտօնական կոչումներ չունինք արտերկրի մեջ՝ բնորոշելու համար մեր տաղանդներուն գեղարուեստական նուաճումները: Սակայն՝ ՎԱՐՊԵՏ կոչումը բաւարար պետք է նկատենք ներկայացնելու համար Զօրեանը՝ իր արուեստին բովանդակ երեսներով:

Այո՛, վարպետ՝ գոյներու կախարդանքին, յոյզերու երաժշտութեան եւ խոհերու վեհութեան:

ԵՐՈՒԱՆԴ ԱՉԱՏԵԱՆ

«Գրական Գեղարուեստական Սեւեռումներ»

հատորին (1965)

(Յապաւումով)

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԳԵՐԱԶԱՆՑԻԿ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒՄ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒՄԸ ԳԱՀԻՐԵՒ ԵՒ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԵԶ

Խմբագրութեան խնդրանքով այս տարի պարզեւատրուած երկու գերազանցիկ ուսանողներ Նկարագրեցին Գահիրեւ Եւ Աղեքսանդրիոյ մէջ 2004-2005 տարեշրջանի գերազանցիկ ուսանողներուն ի պատիւ տրուած ընդունելութիւնները:

«Տ.»

ԳԱՀԻՐԵ

2. Նախակրթարան

1- Բոլա Նասրի Յապիա Մարոնիա	91.04 %
--------------------------------	---------

4. Պատրաստական

1- Լիտիա Նասրի Յապիա Մարիա Օզիլիա	95.00 %
--------------------------------------	---------

4. Երկրորդական

1- Նարինէ Խաչատուր Աւետանեան Նուպարեան Ազգ. Վարժարան	94.15 %
2- Արքէն Լիպարիտ Գարգուր Ժեզուիթ	91.22 %
3- Կարո Պերճ Ավլանեան Նուպարեան Ազգ. Վարժարան	90.60 %

IGCSE

1- Նորգ Թովմաս Չաքարեան American Int. School	A+
2- Ալին Խաչատուր Նաճարեան Menese Language School	

Յամալսարան

1- Ռուբինա Գալուստ Ղալանեան	Գերազանց
2- Վաչէ Մարզպետ Արթինեան	Գերազանց
3- Այգ Թովմաս Չաքարեան	Գերազանց
4- Միշէլ Խաչիկ Ջիլիանճեան	Գերազանց
5- Մթիկ Ժորժ Սիմոնեան	Ճատ Լաւ
6- Թալին Խեցօ Յակոբեան	Ճատ Լաւ

Ի՞նչ լաւ զգացում մըն է յաջողութիւնը մարդու կեանքին մէջ, երբ կու գայ տարուած աշխատանքը մը ետք:

Խօսելով ուսումնական յաջողութեան մասին, ան ոչ միայն ուրախութիւն կը պատճառէ այն անձին որ յաջողեցաւ, այլ նաև շուրջի մարդոց, ըլլան անոնք ընտանիքը, բարեկամները եւ մեր պարագային նաւելի հայ գաղութը:

ՀԲԸ-ի Վարչութիւնը 2001 թուականին եգիպտահայ գերազանցիկ ուսանողները պարզեւատրելու գեղեցիկ սովորութիւնը հաստատեց, քաջալերելու համար զանոնք:

2004-2005 ուսումնական տարեշրջանի գերազանցիկ ուսանողներու պարզեւատրումը տեղի ունեցաւ 10 Նոյեմբեր 2005-ի երեկոյեան ժամը 8:00-ին Ելիոպոլսոյ ՀԱՀՍ Նորմանի հաւաքավարին մէջ:

Երբ բոլոր գերազանցիկները հասան, թէյի եւ համադամներու գեղեցիկ հիւրասիրութենէ մը ետք, տիար Օնսիկ Պլքտանեան իր խօսքը աշակերտներուն եւ ուսանողներուն ուղղեց, շնորհաւորելով զիրենք եւ մաղթելով բարի ու լուսաւոր ապագայ մը բոլորին:

Ապա ցուցադրուեցաւ «Յայերը» անունով վաւերագրական ֆիլմ մը, որ շատ հետաքրքրական էր: Ան կը պատմէր Յայաստանի պատմութիւնը շատ

իին դարերէն մինչեւ 1915-ի Մեծ Եղեռնը, նաեւ՝ թէ ինչպէս եւ ինչո՞ւ հայերը այժմ տարածուած են աշխարհի չորս կողմերը եւ կազմած հայ գաղութներ, Սփիհոք:

Արդէն ժամանակը եկած էր, ՀԲԸ-ի «Սաթենիկ ճ. Չագըր» ֆիլմէն յատկացուած մրցանակներու բաշխումին:

Գերազանցիկները մէկ-մէկ ստացան վկայագիր մը, նուեր մը եւ նիւթական մրցանակ:

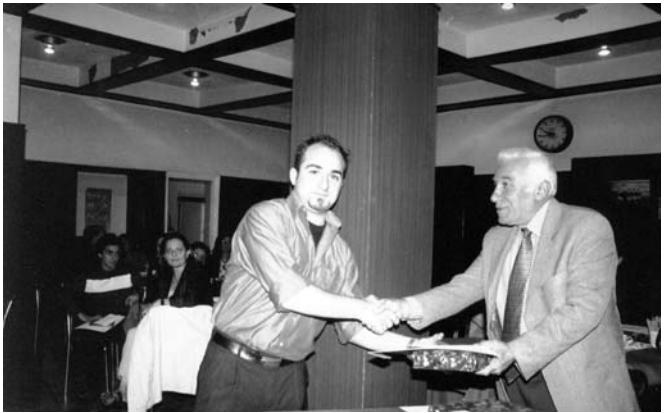
Ընդունելութիւնը երբ վերջացաւ բոլոր գերազանցիկները ՀԲԸ-ի Վարչութեան հետ ընդհանուր լուսանկար մը նկարուեցան:

Կը յուսանք որ այս սովորութիւնը կը շարունակուի ամեն տարի եւ մեր հայ երիտասարդները կը հպարտացնեն իրենց ընտանիքները եւ ի հարկէ մեր հայ գաղութը:

Ռուբինա Ղալանեան
Աւետած Faculty of Commerce (EnglishSection)
Նախկին աշակերտուիկ
Նուպարեան Ազգային Վարժարանի

Տիար Օսմիկ Պլըքտանեան Վաչէ Արթինեանի կը յանձնէ մրցանակն ու վկայագիրը:

Տիար Միսաք Չեչճենեան կը շնորհաւորէ Վյզ Զաքարեանը:

Տիար Մարտիկ Պալաեան կը շնորհաւորէ Յովկիաննեւ Քիւլիամճեանը:

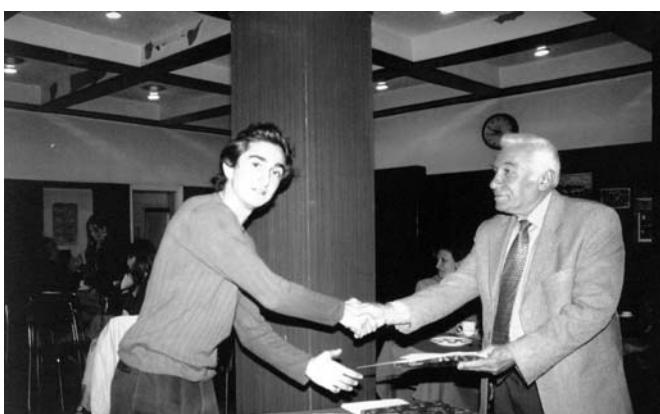
Տիար Պերճ Թէչճեան Սթիվ Սիմոնեանի կը յանձնէ մրցանակն ու վկայագիրը:

Տիար Օսմիկ Պլըքտանեան Թային Յակոբեանի մրցանակը յանձնած պահուն:

Տիար Պերճ Թէչճեան Ոուրինա Ապլանեանի կը յանձնէ մրցանակն ու վկայագիրը:

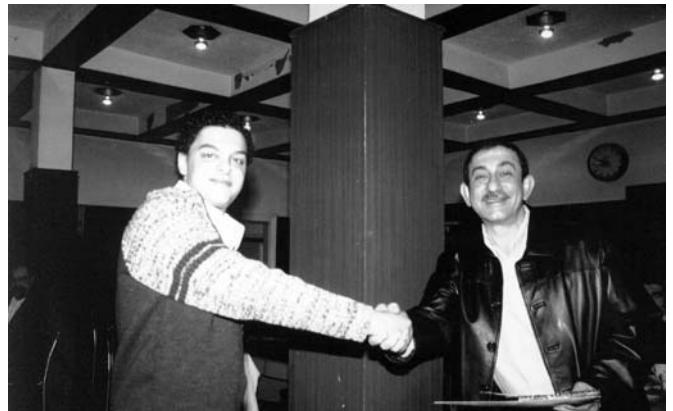
Տիար Միսաք Չեճճենեան Նորդ Զաքարեանի կը յանձնէ մրցանակն ու վկայագիրը:

Տիար Մարտիկ Պալաեան կը շնորհաւորէ Ալին Նաճարեանը:

Տիար Օնսիկ Պլքքտանեան Կարօ Ասլանեանի մրցանակը յանձնած պահուն:

Տիար Պերճ Ջէջենեան կը շնորհաւորէ Արքէն Գարգուրը:

Տիար Մարտիկ Պալաեան Նարինէ Աւետանեանի մրցանակը յանձնած պահուն:

Տիար Միսաք Ջէջենեան կը շնորհաւորէ Լիտիա Յապիավը:

Տիար Օնսիկ Պլքքտանեան Բոլա Յապիափի մրցանակը յանձնած պահուն:

Տիար Օնսիկ Պլքքտանեան Ելոյթի պահուն:

2004-2005 Ուսումնական Տարեշրջանի Գահիրեի գերազանցիկ ուսանողները:

ԱՐԵՍԱՆԴՐԻԱ

2. Նախակրթարան

1- Սարու Սամուել Խուսկանեան 91.14 %
Պողոսեան Ազգային Վարժարան

4. Երկրորդական

1- Ալես Խօջանտար Ժոզեֆ 95.4 %
Պողոսեան Ազգային Վարժարան

IGCSE

1- Դալար Վահե Պէնօհանեան 107 %
Riyada Language School

Համալսարան

1- Մարի Միհրան Եմենիճեան	Գերազանց
2- Հուլի Միքայէլ Կիւրիւնլեան	Ծառ Լաւ

ՀԲԸ-ի Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ Մասնաճիւղու վարչականներէն Նստած ձախէն՝ տեարք Սարգիս Վարձաբետեան, Վահե Պէնօհանեան (Աղեքսանդրիոյ Թաղաքական Ժողովի աստենապետ), Օնսիկ Պլըքտանեան, Ուրի ձախէն տորթը. Կարապետ Անսուրեան, տեարք Սարտիկ Պալատան, Յանդ Վարձաբետեան եւ Նազարէթ Գարթալեան:

Ինչպէս սովորութիւն դարձած է ամէն տարի, այս տարի եւս Գահիրէի ՀԲԸ Միհրան պատուարժան Վարչութեան հաստատած «Սարենիկ Ճ. Չագըր» ֆունտը, պարգեւատրեց Աղեքսանդրիահայ գերազանցիկ ուսանողները:

Սոյն պարգեւատրումը տեղի ունեցաւ Ռուբաթ, 2 Դեկտեմբեր 2005-ին, Աղեքսանդրիոյ ՀԲԸ-ի սրահին մէջ ուր ներկայ էին Վրժանապատի Տ. Գրիգոր քինյ. Սուրատեան, ՀԲԸ-ի Գահիրէի Մասնաճիւղի ատենապետ տիար Օնսիկ Պլըքտանեան, ատենադպիր տիար Սարտիկ Պալատան, Աղեքսանդրիոյ պատուարժան Քաղաքական Ժողովի ատենապետ տիար Վահե Պէնօհանեան եւ տիկինը, ՀԲԸ-ի Աղեքսանդրիոյ Մասնաճիւղի ատենապետ տիար Սարգիս Վարձապետեան եւ տիկինը, Վարչական անդամներ, ծնողըներ եւ հիւրեր:

Հանդիսութիւնը որ կը վարէր տիար Նազարէթ Գարթալեան Ակսաւ տիար Օնսիկ Պլըքտանեանի խօսքով որուն մէջ ան անդադարձաւ «Սարենիկ

Տիար Օնսիկ Պլըքտանեան ելոյթի պահուս:

Ճ. Չագըր» ֆունտին մասին եւ ուրախութիւն յայտնեց որ այս տարի եւս ունինք աշակերտներ, որոնք արժանի են ֆունտին քաջալերանքին ու պարգեւներուս:

Տիար Պլըքտանեանի խօսքին յաջորդեց, «Ճայերը» անունով ժապաւենի ցուցադրութիւնը, որուն նիւթեն էր Յայկական Ցեղասպանութիւնը, տեղահանութիւնն ու գոյատեւումի պայքարը: Ժապաւենի ցուցադրութենեն ետք տեղի ունեցաւ պարգեւատրումը 5 գերազանցիկ ուսանողներուս:

Երեկոն աւարտեցաւ հիւրասիրութեամբ:

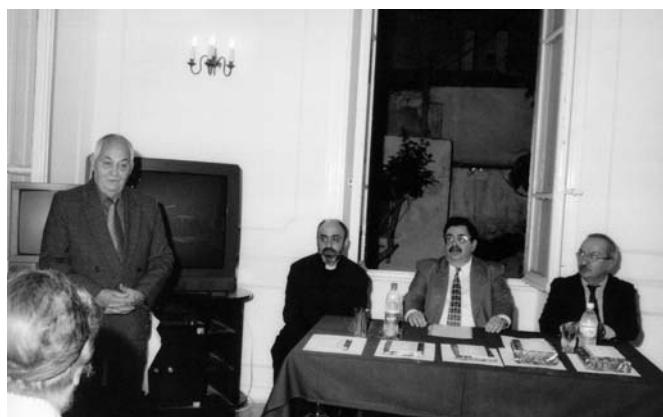
Այս առիթով մենք գերազանցիկներս յատուկ շնորհակալութիւն կը յայտնենք, Գահիրէի ՀԲԸ Միհրան Վարչութեան Կարգութեան եւ «Սարենիկ Ճ. Չագըր» ֆունտին, իրենց տուած բարձր գնահատանքին համար:

Սարի Եմենիճեան

Academy of Egyptian Institutions of Accounting & Management

Նախական աշակերտուիի

Պողոսեան Ազգային Վարժարանի

Վարչութեան փ. ատենապետ տորթը. Կարապետ Անսուրեան քացման խօսքի պահուս:

Յուրի Կիւրինեան կը ստանայ գերազանցութեան վկայական
եւ նույր ծեռամբ տիար Օսնիկ Պլքտանեանի:

Տիար Մարտիկ Պալաեան Սարի Եմենիճեանի կը յանձնէ
մրցանակն ու վկայագիրը:

Տիար Մարտիկ Պալաեան Ալեն Խոբանտարի մրցանակը
յանձնած պահուն:

Տիար Օսնիկ Պլքտանեան Սարօն Խուսկանեանի վկայագիրը
յանձնած պահուն:

Տիար Օսնիկ Պլքտանեան կը շնորհաւորէ Դալար
Պէսօհանեանը:

2004-2005 Ուսումնական Տարեշրջանի Աղեքսանդրիոյ
գերազանցիկ ուսանողները:

2004-2005 Ուսումնական Տարեշրջանի Աղեքսանդրիոյ
գերազանցիկ ուսանողները, Պողոսեան Ազգային Վարժարանի
տնօրենուի Օրդ. Ծուշան Կանիմեանին հետ:

Ներկաները հանդիսութեան պահուն:

ԳԱՅԻՐԵՒ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԵ ՇԱՍԱՅՆՔԸ Նշեց ՀԱՅ ԳԻՐԵՐՈՒ ԳԻՒՏԻՆ 1600-ԱՄԵԱԿԸ

Ուրբաթ, 25 Նոյեմբեր 2005: Այդ օր Գահիրեն Հայ Կաթողիկէ համայնքը առաջնորդութեամբ համայնքին վիճակաւոր Գրիգոր Օգոստինոս Եպսկ. Գուսանի, նշեց Հայ Գիրերու Գիւտին 1600-ամեակը:

Քելիոպոլսոյ Ս. Թերեզա Եկեղեցիին բակին մէջ մօտ 20 տարի է կանգնած են Ս. Սահակն ու Ս. Մեսրոպ մարմնաւորող «անշունչ» արձանները, որոնք այդ օր իրենց շուրջ հաւաքուած հանգամանաւոր անձերու, Ներկայացուցչական դէմքերու եւ հայախոս ու ոչ հայախոս ստուար հասարակութեան մը հետ միատեղ, ունկնդրեցին իրենց գործին ի պատիւ արտասանուած ներբողական խօսքեր հայերէն, արաբերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով եւ ընթերցումներ ու ասմունք՝ հայ բանաստեղծ բանաստեղծուիններէ:

Արդեօ՞ք այդ օր Ս. Սահակի եւ Ս. Մեսրոպի արձանները քիչ մը շունչ առին յուսալով, թէ

Գիրերու Գիւտին 1600-ամեակի նշումը այդ վայրին մէջ, իւրաքանչիւր հայերէն չգիտցող հայուն մէջ արթնցուց քուն մտած այն բջիջը, որ պիտի մղէ զանոնք սորվելու եւ սորվեցնելու իրենց մայրէնին: Չեմ գիտե՞:

Բայդ գիտեմ եւ վստահ եմ, որ Հայ Կաթողիկէ համայնքի դեկավարներէն, ՀԲԸՍ-ի Գահիրեն Մասնաճիւղի նախկին ատենապետ՝ ողբացեալ ժորժ Միքայէլեան, առ ի յիշատակ իր հանգուցեալ ծնողին երբ կանգնել կու տար այդ արձանները, պատգամ մըն էր որ կու տար իր ժամանակակիցներուն եւ յաջորդող սերունդներուն:

Սաղթենք որ այդ պատգամը հասնի իւրաքանչիւրին եւ Ս. Թերեզա Եկեղեցիին բակը լեցուի հայախոս մանուկներով, որպէսզի հանգիստ ըլլան հոգիները հանգուցեալներուն ու խայտան սրտերը ապրողներուն:

ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱՆ Կ'ԱՅՑԵԼԵ ՀԲԸՍ-Ի «ԾԻԱԾԱՆ» ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻ ՆԵԿԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ

Խմբանկար ՀԲԸՍ-ի «Ծիածան» մանկական երգչախումբի անդամներուն եւ դեկավարներուն՝ Սո. Միհրան Ղազէլեան, տիկին Գոհար Ղազէլեան եւ դաշնակարուիի տիկին Նանօր Արիկեան Կաղանդ Պապային հետ ՀԲԸՍ այցելած օրը:

«ԱՐԵՒ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ ՇԻՄԱՂՐՈՒԹԵԱՆ 90-ԱՄԵԱԿԻ ՆԶՈՒՄԸ ԳԱՀԻՐԵՒ ՄԵԶ

Չարաթ, 3 Դեկտեմբեր 2005-ին նշուեցաւ հիմնադրութեան 90-ամեակը Աղեքսանդրիոյ մէջ 11 Մայիս 1915- ին, Լեւոն Մկրտիչեանի արտօնատիրութեամբ ծնունդ առած «Ազգային շահերու օրկան» օրաթերթ «Արեւ»ը, որ 6 Յուլիս 1921-ին պիտի դառնար Յայ Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Եգիպտոսի շրջանակի պաշտօնաթերթը եւ պիտի գոյատեւիր մինչեւ այսօր:

Յայ Գեղարուեստասիրաց Միութիւնն եր վայրը ուր նշուեցաւ «Արեւ»-ի 90- ամեակը: Միութեան Մերձանեան սրահին մէջ ցուցադրուած էին «Արեւ»-ի զանազան տարիներու հրատարակութիւններէն, «Արեւ» Պատանեկանի համարներէն, արդէն 7 տարի է արաբերէն լեզուով լոյս տեսնող «Արեւ» ամսօրեայն նմոյշներ եւ Եգիպտահայ երգիծանկարիչ Աղեքսանտր Սարուխանի մամուլի հետ առնչութիւն ունեցող ստեղծագործութիւններ:

Քրաւիրեալ հասարակութիւնը հետաքրքրութեամբ դիտեց ցուցունները, որոնք որոշ անձերու մօտ հին յուշեր արժարծեցին:

«Արեւ»-ի առաջին խմբագրին անունը կրող Վահան Թէքենան սրահին մէջ տեղի ունեցաւ 90-ամեակի ճաշկերոյթ-հանդիսութիւնը, որ կը հովանաւորէն Եգիպտոսի Յայոց Թեմի Առաջնորդ՝ Յոզ. Տ. Աղուտ Վրդ. Սևագականեան:

Օրուան արժանաւոր նախագահուիին եր «Արեւ»-ի նախկին խմբագիրներէն, «Արեւ»-ի շրջանակէն ներս տարիներու իր գործունեութեամբ վաստակ ունեցող՝ տիկին Ալիս Տէփոյեան:

Յանդիսութեան բացման խօսքը կատարեց «Արեւ»ի շրջանակի ղեկավար տիար Կարպիս Եազզենան: Ան անդրադարձաւ տարիներու ընթացքին «Արեւ»-ին հրատարակման համար Վարիչ Մարմիններու տարած աշխատանքին եւ հանդիսութիւնը կազմակերպող Յայ Ազգային Հիմնադրամի Վարչութեան անունով շնորհակալութիւն յայտնեց ներկայ ներկայացուցչական դէմքերուն: Ներկայ էին հանդիսութիւնը հիվանաւորող Եգիպտահայոց Առաջնորդ Յոզ. Տ. Աղուտ Վրդ. Սևագականեան, Յայ Կաթողիկէ համայսիք վիճակաւոր Գերապայծառ Գրիգոր Օգնութիւնու Ա. Եպս. Գուսան, ՀՀ Արտակարգ եւ Լիազօր Դեսպան Տոքթ. Ուութեն Կարապետեան եւ տիկիննը, օրուան նախագահուիի տիկին Ալիս Տէփոյեան, Գահիրէն եւ Աղեքսանդրիոյ Թեմական եւ Քաղաքական ժողովներու ատենապետներ Ա. Մեսրոպեան, Լ. Գաղթացեան, Պ. Թէրզեան եւ Վ. Պէսօհանեան եւ տիկինները, օրուան 24 կնքահայրերը եւ այլք:

Ապա, ան ներկայացուց օրուան բանախոս՝ ՊԵՐ

Պատուոյ սեղանը Յոզ. Տ. Աղուտ Վրդ. Սևագականեաի աշխն՝ տոքթ.

Ուութեն Կարապետեան, տիկ. Մարիամ Կարապետեան, տիկ. Ալիս Տէփոյեան, տիար Պետքեան, տիկ. Սերգ Թէրզեան, տիկ. Պէտրոս Պէտրոսեան, տիկ. Մարտին Ղարուպեան

ծախին՝ Գերապայծառ Գրիգոր Օգնութիւնու Ա. Եպս. Գուսան, տիար Յովիկեան, տիկ. Սարգիս Յովիկեան, տիար Անդրանիկ Մեսրոպեան, տիկ. Սուլարդ Մեսրոպեան եւ տիկ. Մարլէն Գաղթացեան նկարն կը բացակայի տիար Լեւոն Գաղթացեան:

րութեն այս առթիւ յատկապէս հրաւիրուած տիար Յոյար Յովիկեանը իր խօսքը ընելու:

Յարգելի բանախօսը անդրադարձաւ «Արեւ»ի անցած ճանապարհին ու կատարած դերին, յիշատակեց անոր նուիրեալ խմբագիրներուն անուններն ու դրուատեց տարուած աշխատանքը եւ իր խօսքին վերջաւորութեան՝ խօսելով Սփիւրքահայութեան արդի գոյավիճակին ու ազգապահպանման ճանապարհին անոր դիմագրաւելիք դժուարութիւններուն, Եգրափակեց ըսելով, թէ պատմութեան այս փուլին, մենք կը գտնուինք այսպիսի հրավիճակի մը առաջ, որ Եգիպտոս ու Միջին Արեւելեան միւս ոստանները կը պարզեն թիւի եւ մարդութիւ ու դեկավարութի նօսրացած պայմաններ: Այս տուեալները մէզ կը պարտաւորեցնեն տանելու յաւելեալ աշխատանք եւ շարունակելու մէր առաքելութիւնը:

Տիար Յովիկեանի խօսքին յաջորդեց կարճ եւ իմաստալից ելոյթը տիկին Ալիս Տէփոյեանի, որուն մէջ շեշտը դրուած էր հաւաքական կեանքէ ներս մամուլի դերին կարեւորութեան վրայ:

90-ամեակի կարլկանդակի հատումն եւ հիւրասիրութեան ետք ներկայ կղերականներուն պահպանիչով աւարտեցաւ «Արեւ»-ի 90-ամեակին նուիրուած ճաշկերոյթ-հանդիսութիւնը, որ կազմակերպելու համար «Արեւ»ի շրջանակի տարեց, միջին եւ Երիտասարդ տարիքի, իրենց առաքելութեանը գիտակից տարրեր, համատեղ աշխատած էին:

Վերելք «Արեւ»-ին:

ՀՄԸՍ ՆՈՒՊԱՐ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՇԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ ԿԱՅՏԱԿԱՆ ԲԱԺՆԻ ՇԻՄՍԱՇՐՈՒԹԵԱՆ 55-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

Աղեքսանդրիոյ ՀՄԸՍ ՆՈՒՊԱՐի սկառուտական եւ կայտական շարժումը մասնակցութեամբ շարժումին չորս բաժիններուն, Կիրակի, 4 Սեպտեմբեր 2005-ին կազմակերպեց սկառուտական հանդիսութիւն մը, նուիրուած ողբ. Չապէլ Պասմաճեանի ձեռամբ 1949 թուականին հիմնուած կայտական բաժնի հիմնադրութեան 55-ամեակին:

Հանդիսութեան կը նախագահէին տէր եւ տիկին Գեղրգ եւ Լիւսի Փիլիկեաններ (առաջինը պատուոյ նախագահ Տիգրան Երկար Յայ Մշակութային Միութեան եւ Երկրորդ նախկին աւագ խմբապետուիհի կայտական բաժնին), Ներկայ էին Աղեքսանդրիոյ Յոգեւոր Յովիւ Արժ. S. Գրիգոր քիւյ. Մուրատեան, Աղեքսանդրիոյ Ազգ. Իշխանութեան անդամները իրենց ազնուափայլ տիկիններով, Մշակութային Միութեանց ներկայացուցիչներ, ՀՄԸՍ ՆՈՒՊԱՐի վարչական կազմը, նախկին սկառուտներ եւ կայտեր, խմբապետներ եւ խմբապետուիիններ:

Հանդիսութիւնը սկսաւ շարժումին 4 բաժիններուն տողանցքով. Օրուան հանդիսավարը՝ աւագ խմբապետուիհի Լիւսի Թօսուննեան, հանդիսականները հրաւիրեց մէկ վայրկեան յոտնկայս յարգելու յիշատակը կայտական բաժնի նախկին աւագ խմբապետուիհի, նորոգ հանգուցեալ ողբ. Գտրինէ Մուրատեան:

Յայտագիրը սկսաւ դրօշակներու պարզումով. Եգիպտոսի Յանրապետութեան դրօշակը պարզեց աքելա՝ Այց Գալայճեան, սկառուտական դրօշակը սկառուտ՝ Անտրէ Սքանտար եւ կայտական դրօշակը կայտ՝ Ային Գալայճեան:

Խմբապետուիհի Գարին Ալագեան ելոյթ ունեցաւ բացման խօսքով: Ան ամփոփ պատմականը զրաւ Աղեքս. ՀՄԸՍ ՆՈՒՊԱՐի կայտական բաժնին, հիմնադրութենէն մինչեւ օրերս:

Նորընծայ կայտեր՝ Նաթալի Սեֆերեան, Մէրի

Հանդիսատեսներու խումբ մը:

Նախկին աւագ խմբապետուիհի՝ տիկին Լիւսի Փիլիկեան շրջանաւարտ կայտերու՝ Դանիա Արթիննեանի եւ Գարին Պասմաճեանի կը յանձնէ խմբապետական փողկապները:

Մասնուր եւ Զրիսթին Եսայեան կատարեցին իրենց երդումը եւ ստացան կայտական կակղոտիկի կրծքանշանը: Ակառուտական բաժիննեն նորընծայ սկառուտ՝ Անդր Պասմաճեան կատարեց իր երդումը եւ ստացաւ սկառուտական կակղոտիկի կրծքանշանը:

Չարժումին աստիճաններուն հետզհետէ նօսրացած թիւին բերումով, սկառուտական վերին մարմինը որոշում առած էր աքելա Այց Գալայճեանի յանձնել սկառուտներու խմբապետի պաշտօնը, շրջանաւարտ կայտ՝ Դանիա Արթիննեանի՝ խմբապետուիհի օգնականի պաշտօնը եւ շրջանաւարտ կայտ՝ Գարին Պասմաճեանի՝ արծուիկներու խմբապետուիհի օգնականի պաշտօնը:

Օրուան հանդիսավարուիհի՝ աւագ խմբապետուիհի Լիւսի Թօսուննեան հրաւիրեց օրուան նախագահուիհի՝ տիկ. Լիւսի Փիլիկեանը եւ շարժումին պատասխանատուները որ վառեն խարոյկը:

Խարոյկին շուրջ բոլորուելով, շարժումին չորս բաժիններու անդամները իրենց խմբապետներով եւ խմբապետուիհիներով սկսան երգել սկառուտական, ազգային երգեր եւ կանչեր, ինչպէս նաեւ կատարեցին հայկական պար մը որուն մենակատարողներոն էին Գարին Ալագեան, Գարին Պասմաճեան եւ Ային Գալայճեան:

15 վայրկեան դադարէ ետք տեղի ունեցաւ մէկ արարուց բեմադրութիւն մը, պատրաստութեամբ՝ խմբապետուիհի Գարին Ալագեանի եւ կատարողութեամբ Ային Գալայճեանի, Մէրի Մանսուրի, Անդր Պասմաճեանի, Գարին Պասմաճեանի, Յուրի Կիւրինլեանի, Զրիսթին Եսայեանի, Նաթալի Սեֆերեանի եւ Ճուլիա Թօսուննեանի:

Ապա կատարուեցաւ հայկական-արդիական

ՀՍԸՍ ՆՈՒՊԱՐԻ ԿԱՅՏԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ:

պար մը մասնակցութեամբ՝ Այգ Գալայճեանի, Անդրօ Պասմաճեանի, Հուրի Կիւրիինլեանի, Սերի Մանսուրի, Գարին Պասմաճեանի, Ալին Գալայճեանի, Ջրիսթին Եսայեանի և ճուլիա Թօսունեանի:

Հանդիսութիւնը վերջ գտաւ սկաուտական հրաժեշտի երգով՝ մասնակցութեամբ շարժումին նախկին սկաուտներուն եւ կայտերուն, խմբապետի մբապետուիիներուն: Յուզիչ էր պահը: Անոնք վեր-

Սկաուտները եւ կայտերը կ'երգեն:

յիշեցին իրենց պատանեկութիւնը եւ սկաուտական կեանըք:

Երեկոն շարունակուեցաւ ընտանեկան մթնոլորտի մը մէջ, կայտերու կողմէ պատրաստուած ուտելիքներու եւ զուգացուցիչներու սպասարկութեամբ:

Ներկաները մինչեւ ուշ գիշեր հաճելի եւ անմոռանալի օր մը անցուցին:

Կ. Ռ

ՄԵՐ ԳԱՂՈՒԹԵՆ ՆԵՐՈՒ

ԳՐԱԿԱՆ – ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՆԵՐՈՒ ՇԱՐՔ

Եգիպտահայ բեմերու վարագոյրները երկար ժամանակ է ի վեր փակ կը մնային զուտ գրական – գեղարուեստական երեկոներու համար:

Ողջունելի եւ ուրախանալի է որ Գիրերու Գիւտի 1600-ամեակը առիթ ընծայեց Յուսաբեր Մշակութային Միութեան պատասխանատուներուն, որ «Յուսաբեր»-ի «Լ. Եւ Ս. Գարագաշեան» սրահին վարագոյրը 13 Նոյեմբեր 2005-ին բացուի, Վահան Տերեան բանաստեղծին ծննդեան 120-ամեակին նուիրած երեկոյով:

Դեկտեմբեր 10-ին, նոյն բեմին վրայ էին Դանիէլ Վարուժանի եւ 21 Յունուար 2006-ին՝ Վահան Թեքեանին նուիրուած երեկոները:

Գրական – գեղարուեստական երեկոներուն, բանաստեղծներուն կեանքն ու գործը ներկայացնեած է տոքթ. Սուրեն Պայրամեան, Վահան Տերեանի գործերուն մեկնաբանութիւնը՝ երգ եւ բանաստեղծութիւն, ինչած են տիկին Ճարէ Յովակիմեանի կատարմամբ:

Վարուժանի եւ Վահան Թեքեանի գործերուն վերլուծումը կատարած է տոքթ. Վարուժան Գաղանձեան: Բանաստեղծներուն ստեղծագործութիւնները մեկնաբանած են տիկիններ՝ Ճարէ Յովակիմեան, Արտա Զօհրապեան, Նորա Ջեսիկեան, Սոսէ Կրպոյեան եւ տիար Յայկ Ասատուրեան:

Վահան Տերեանի նուիրուած յայտագրին ընթացքին Ելոյթ ունեցած են դաշնակահար տիկին Ֆոթիսի եւ ջութակահար Ժորա Յարութիւնեան:

Առևո Պապաջանեանի «Փիրելիւտ»ը, Տիգրան Ջուխաճեանի «Աւէ Մարիա»ն եւ Վրամ Խաչատուրեանի «Նոքթիւրն»ը Դանիէլ Վարուժանի նուիրուած յայտագրին ընթացքին մեկնաբանած է դաշնակահարուիի Ջաթրին Թրոֆեմովիչ, որուն վերջին երկու գործերուն մեկնաբանման ընկերակցած է սրնգահար Վլատիմիր Ջովիչուր:

Յարատեւութիւն կը մաղթենք օրինակելի այս գրական–գեղարուեստական երեկոներուն:

ԳԱԻՀԻՐԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ «ԱՐԱՔՍ» ԵՐԳՉԽԱԽՈՒՄԲԻՆ ԵԼՈՅԹԱՐԸ

«Գահիրեի Ազգային Առաջնորդարանի «Արաքս» Երգչախումբը Եգիպտահայ իրականութեան մէջ առաջին խումբն է, որ Գահիրեի նոր օփերայի մէծ սրահին մէջ ելոյթ կ'ունենայ: Վերջին ամիսներուն ոչ հայկական բեմերու վրայ անոր ելոյթները եւ մասնաւորապէս այս վերջինը կու գան հաստատելու, թէ Երգչախումբը դադրած է սոսկ համայնքային սահմաններու երաժշտախումբ մը ըլլալէ եւ արժանիօրէն կը ներկայացնէ հայ Երգը Եգիպտոսի պետական ամենապատուաւոր բեմերէն:»

Այսպէս նշուած է Գահիրեի Ազգային Առաջնորդարանի դիւանին մամուլին յղած հաղորդագրութեան մէջ:

Արդարեւ «Արաքս» Երգչախումբը խմբավարութեամբ Մօ. Միհրան Ղազէլեանի, ունեցաւ նման Երկու ելոյթներ Գահիրեի մէջ:

Անոնցմէ առաջինը, խումբին մասնակցութիւնն էր Գահիրեի մէջ գործող Ուղղափառ Եկեղեցիներու Յոգենոր Երգի Միջհամայնքային փառատօնին, որ կայացաւ 28 Նոյեմբեր 2005-ին, Ղատի Եկեղեցւոյ նախկին Պատրիարքարանի Մ. Մարկոս Եկեղեցին մէջ:

Սոյն փառատօնին կը մասնակցեին յոյն, ռուս, ասորի, հապէշ, հայ եւ ղպտի Եկեղեցիներու Երգչախումբերը:

Իւրաքանչիւր Երգչախումբէն անհատ մը (մէր խումբէն Ասի Պօղոսեան) արաբերէն լեզուով հակիրծ տեղեկութիւններ կու տար իր Եկեղեցին՝ եւ բացատրութիւններ ներկայացնած հոգեւոր Երգերուն մասին:

Փառատօնին Երգչախումբը կատարեց Եօթը հոգեւոր Երգեր եւ շարականներ:

Ելոյթի աւարտին փառատօնի կազմակերպիչ եւ նախագահող Ռաֆայէլ Եպիսկոպոս արաքսիներուն ուղղած շնորհակալական ու շնորհաւորական իր խօսքին մէջ նշած է նաեւ, թէ հայ ժողովուրդը՝ հակառակ առաջին աշխարհամարտի ընթացքին ցեղասպանութիւն տեսած եւ ապա աշխարհասփիւր ըլլալուն, պահպանած է իր մշակոյթը եւ լեզուն թէ՛ իր հայրենիքին մէջ եւ թէ՛ այլուր: Ապա Ռաֆայէլ Եպիսկոպոս յուշանուերներ յանձնած է Գահիրեի Յոգենոր Յովի Տ. Զենոն քիւյ. Բարսեղեանին, Երգչախումբի անդամներուն եւ ղեկավարին:

«Արաքս» Երգչախումբին Երկրորդ Ելոյթը մասնակցութիւնն էր Մ. Ծննդեան տօնին առթիւ տոքթ. Նախիւ Երիանի կազմակերպած «Զիթենիի Տօնածառ» խորագրով համերգին, Գահիրեի Օփերայի մէծ դահլիճին մէջ, Երկուշարթի 2 եւ Երեքշարթի 3 Յունուար 2006-ին, մասնակցութեամբ Եգիպտոսի Թրիստոնեայ համայնքներու Երգչախումբերուն: Յամերգին մասնակցած են նաեւ պարախումբեր եւ նուագախումբեր:

Մօ. Միհրան Ղազէլեանի ղեկավարութեամբ «Արաքս» Երգչախումբին եւ իր մենակատարներուն, Գոհար Ղազէլեանի եւ Միլվա Թերզիպաշեանի Ելոյթները, դաշնակի ընկերակցութեամբ Իրինա Արգարեանի, թէ փառատօնին եւ թէ Օփերայի համերգին բուռն ծափողջոյններով ընդունուած են ժողովուրդին կողմէ:

Ծնորհաւորութիւններ, յաւելեալ անդամներ եւ նոր բեմահարթակներ «Արաքս»ին:

ՀԳՄ-ի ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՓԱՌԱՏՈՆԸ

Գահիրեն հայութեան համար արդէն սովորութիւն դարձած է Ներկայ գտնուիլ Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան Վահան Թեքեան Երիտասարդաց Յանձնախումբին Ս. Շնունդի առթիւ կազմակերպած Երիտասարդական փառատօնին:

Այս տարի եւս Յունուար 6-ին, Երեկոյեան ժամը 7-ին ժողովուրդը Ներկայ գտնուեցաւ Պլըքտանեան հանդիսասրահին մէջ կազմակերպուած փառատօնին, հովանաւորութեամբ Եգիպտահայոց թէմի Առաջնորդ Հոգհ. Տ. Աշոտ Վարդապետ Մսացականեանի եւ Նախագահութեամբ Գահիրեն թէմական ժողովի ատենապետ տէր եւ տիկին Անդրանիկ Մերոպեանի:

Ուրախալի եր Երբ Երիտասարդուիհներու խորմ մը որոնք կը Ներկայացնէին տարբեր Միութիւններ ՀԳՄ, Վահան Թեքեան Երիտասարդաց Յանձնախումբ, Կոկանեան Սրահ եւ Տիգրան Երկար Մշակութային Միութիւն, ընթերցումներով եւ ասմունքով Ելոյթ ունեցան:

Յայտագրին առաջին բաժինին մէջ Ելոյթ ունեցան Գալուստեան եւ Նուպարեան Ազգային Վարժարաններու միացեալ Երգչախումբը խմբավարութեամբ՝ Մօ. Միհրան Ղազելեանի եւ Նուազակցութեամբ տիկին Իրիսա Արգարեանի: Ելոյթ ունեցան նաեւ Գալուստեան Ազգային Վարժարան՝ Վարդապան Շիգուարան հանձնական պարախումբ եւ ՀԲԸՄ-ի «Ծիածան» մանկական Երգչախումբը որ Երկրորդ տարին ըլլալով իր մասնակցութիւնը կը բերէ փառատօնին: Գեղեցիկ էին մանուկները իրենց զգեստներով եւ կաղանդ պապայի գլխարկներով, որոնք որպէս տարուան եւ Սուրբ Շնունդին նուիրուած չորս Երգերու կատարումով խանդավառութիւն

ստեղծեցին պրակին մէջ: Խումբը դաշնակի ընկերակցութեամբ տիկին Նախօր Արիկեանի, կը ղեկավարէին Մօ. Միհրան Ղազելեան եւ տիկին Գոհար Ղազելեան:

Յայտագրին Երկրորդ բաժնին մէջ ջութակի եւ դաշնակի նուազակցութեամբ Ելոյթ ունեցան Պորիս Խվանցել եւ Իրիսա Արգարեան, եւ ասմունքով տիկ. Մեղա Գեղրգեան իսկ տիհար Հայկ Ասատուրեան զգացումով արտասանեց Միամանթոյի «Հայ Ղաշտերու Պաղատանքը», Երաժշտութեան ընկերակցութեամբ: Տիկ. Մեղա Գեղրգեան ասմունքեց Վարդգետ Բաբայեանի «Որդեգիրը»: Տիկ. Գեղրգեանի բեմ վերադառնալը մէծ հաճոյք էր: Ան մօտ քառորդ ժամ խոր լրութեան մէջ պահեց դահլիճը, մերթ մեղմ ու հանդարտ, մերթ յախուռն ու զայրացկու եւ մերթ խրոխտ ու զգայուն մեկնաբանութեամբ յուզելով ժողովուրդը եւ նոյնիսկ Ներկայ անհանդար մանուկները:

ՀԳՄիութեան ատենապետ տիհար Գրիգոր Մարգարեան այս տարի եւս յիշատակի նուերներ յանձնեց անցեալի Երիտասարդական փառատօններու մասնակիցներէն տիկ. Ցոլինէ Փալանճեանին, տիհար Պետրոս Գոգորեանին, տիհար Գրիգոր Փարթամեանին եւ վարչականներուն՝ օր. Արփի Գալընեանի, տիկ. Մակի Վարձպետեանի, տիկ. Մարի Ալին Պետոհանեանի, տոքթ. Գեղրգ Երզնկացեանի, ինչպէս նաեւ արուեստասէր՝ տոքթ. Արմէն Մազլումեանի:

2006-ի փառատօնը վերջ գտաւ Արծ. Տենու Զհիսյ. Բարսեղեանի պահպանիչով:

Անի Պողոսեան

ՀԲԸՄ-ի «Ծիածան» մանկական Երգչախումբը Ելոյթի պահում:

ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ

ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԻՒՆ

Տիար ժան-Բիեռ Աւագեանի ըստ Աղեքսանդրիոյ ՅԱԸԸ ՆՈՒՊԱՐի Սկառուտական Շարժումի Աւագ խմբապետուհի Քարին Լեյլեկեանի Սուրբ Պատրի խորհուրդը տեղի ունեցաւ 12 Նոյեմբեր 2005-ին, Աղեքսանդրիոյ մէջ:

Թերմապէս կը շնորհաւորենք ամուսնացեալ զոյգը, իրենց ծնողները՝ տեարք եւ տիկնայք Ժորժ Աւագեանը եւ Նուապար Լեյլեկեանը, մեծ ծնողները՝ տէր եւ տիկին Բիեռ Աւագեանը եւ տիկնայք Թէմիզճեանը, Լեյլեկեանը եւ Նշանեանը:

Ամուսնացեալ զոյգին կը մաղթենք անամպ Երկինք, հայաբոյր Երդիք եւ բարգաւաճ կեանք:

«Տ.»

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

ՀԲԸՄ-ի Յանձնաժողովներուն, Մասնանիւղերուն, Երիտասարդ Արհեստավարժներու Խումբերուն, Վարժարաններուն

Հ.Բ.Ը.Մի Հարիւրամեակի սեմին, Կեդր. Գրասենեակը ձեր ուշադրութեան կը յանձնէ հետեւեալ կարեւոր հաղորդումները, կազմակերպելի տօնակատարութեանց մասին, ակնկալելով որ զանոնի փոխանցէք ձեր շրջանակի անդամներուն եւ համակիրներուն:

Համաշխարհային Զեննարկներ

Հիւրենկալութեամբ Միութեան Եգիպտոսի Նրգ. Յանձնաժողովին, յորել ենական համաշխարհային տօնակատարութիւնները կ'սկսին Միութեան ծննդօրքան Գահիրէ, Եգիպտոսէն, Ապրիլ 12-17, 2006: Այս առիթով կազմակերպուած է զրոսապտոյտներ, դէպի Ասուան/Լուքսոր եւ կամ Շարժ էլ Շէյխ՝ Ապրիլ 18-22, 2006.

Տօնախմբութեանց մասնակցիլ փափառողները իրենց կեցութիւնը ապահովելու համար, հանին Յունուար 31, 2006էն առաջ www.agbuegypt.org ոստայնաէջին միջոցաւ իրենց դիմումնագրերը ներկայացնել: Յաւելեալ տեղեկութեանց համար հանեցէք եմայնվ կապ հաստատել ՀԲԸՄի Եգիպտոսի 100-Ամեակի

Տօնակատարութեանց Յանձնախումբին հետ (agbus@menanet.net)

Ի մտի ունեցէք նաև 2006ին եւ 2007ին կայանալիք իրերայաջորդ համաշխարհային հետեւեալ տօնակատարութեանց ժամանակացոյցը:-

- ՀԲԸՄ-ի Համաշխարհային Խաղեր եւ Երիտասարդաց Արհեստավարժներու Համաժողով, Պէյրութ, Լիբանան, Յուլիս 21-27, 2006.
- ՀԲԸՄի 100-Ամեակի Տօնակատարութիւն, Վերասյի Պալատին մէջ եւ Ընդհանուր ժողով Փարիզի մէջ, Ֆրանսա Դեկտեմբեր 8-12, 2006.
- ՀԲԸՄի 100-Ամեակի Տօնախմբութեանց եղբափակիչ հանդիսութիւն Երեւանի մէջ, Ապրիլ 2007-ին:

Գործնական բայեր առնելու առաջադրութեամբ, հանեցէք հետեւեալները է-մայնվ փոխանցել Կեդրոնական Վարչութեան գրասենեակի համադրիչ՝ Գիմ Եագուպեանին՝ 100@agbu.org

- Մանրամասնութիւններ ձեր կազմակերպած մօտալուտ հարիւրամեակի տօնակատարութեանց
  - Զեննարկի բուական/Ժամ
  - Զեննարկի ամուն/տեսակ (յայտագիր/նաշկերոյթ/համերգ, եւայլն)
  - Վայր

- ՀԲԸՄ-ի 2004ին պատրաստուած Աշխարհի Քարտէսը որ ե-մայնվ պիտի փոխանցուի ձեզի, ուսումնասիրել եւ եթէ ձեր շրջանակի մասնանիւղի նշուած յայտագիրներուն կամ ձեռնարկներուն վերաբերեալ փոփոխութիւններ կան, շուտափոյք մեզի ներկայացնել, որպէսզի 2006ի պատրաստելի քարտէսը ամրողական ըլլայ:
- Այն շրջանակ/մասնանիւղը որ պարբերաբերը ունի, հաղորդել 100-ամեակի նուիրուած թիւին հրատարակութեան քուականը:
- Ապահովել պատգամներ ձեր երկրի կամ քաղաքի պետերէն կամ քարձրաստիման դեկանարկներէն եւ մեզի ուղարկել Մարտ 3, 2006էն առաջ՝ ՀԲԸՄի 100-ամեակի գրենյիկին համար:

Որպէս վերջարան

Ինչպէս նախապէս հաղորդած էինք, 2005ի սկիզբէն ՀԲԸՄի Կեդր. Գրասենեակը ձեռնարկած է 100-Ամեակի տօնակատարութեանց կազմակերպչական աշխատանքներուն եւ մշակած է հետեւեալ ծրագիրները, (որոնք պատրաստութեան մէջ են), զոր կարելի է օգտագործել 100-ամեակի առքիւ ձեր կողմէ նախաճռնելի կարգ մը առաջադրութեանց բաջալեր հանդիսանալու համար:

- Միութեան 100-ամեակի յատուկ Ռատայնաէջը, նշանակը (logo), ու նշանաբանը՝ (Հայերէն, Անգլերէն, Ֆրանսերէն եւ Սպաներէն լեզուներով)
- 100-ամեակի Լրատուական Թղթածրաբը
- Հանրային Յարաբերութեանց Ծրագիրն ու Ժամանակացոյցը
- ՀԲԸՄ-ի 100-ամեակի Գրենյիկը
- ՀԲԸՄ-ի Պատմագիրքը (2 հատորով)
- ՀԲԸՄ-ի Վաերագրական տեսաերիզը (DVD)

Մեր պանծալի կազմակերպութեան հանգրուանային այս յիշատակելի տարեդարձին առիթով, ակնդէտ կը սպասենք տեղեկանալու ձեր կազմակերպած տօնակատարութեանց ծրագիրներուն մասին, ու մենք ալ մեր կարգին, անմիջապէս որ տրամադրելի ըլլան, ձեզի պիտի փոխանցենք յաւելեալ տեղեկութիւններ:

Եթէ լուսաբանութեանց կարիքը ունիք համեցէք օգտագործել 100@agbu.org.

Շնորհակալութեամբ,

Անիքա Անսլրեան
Տնօրէն
Կեդր. Վարչական Ժողովի Յայտագիրներուն

ԱՅՐՈՒԲԵՆԻ ԹՈՒԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Միավորներ	Տասնահորներ	Հարիբահորներ	Հաշարահորներ
Ա	1	Ժ	10
Բ	2	Ի	20
Գ	3	Լ	30
Դ	4	Խ	40
Ե	5	Ծ	50
Զ	6	Կ	60
Է	7	Հ	70
Ը	8	Ձ	80
Թ	9	Ղ	90
			100
			200
			300
			400
			500
			600
			700
			800
			900
			1000
			2000
			3000
			4000
			5000
			6000
			7000
			8000
			9000

